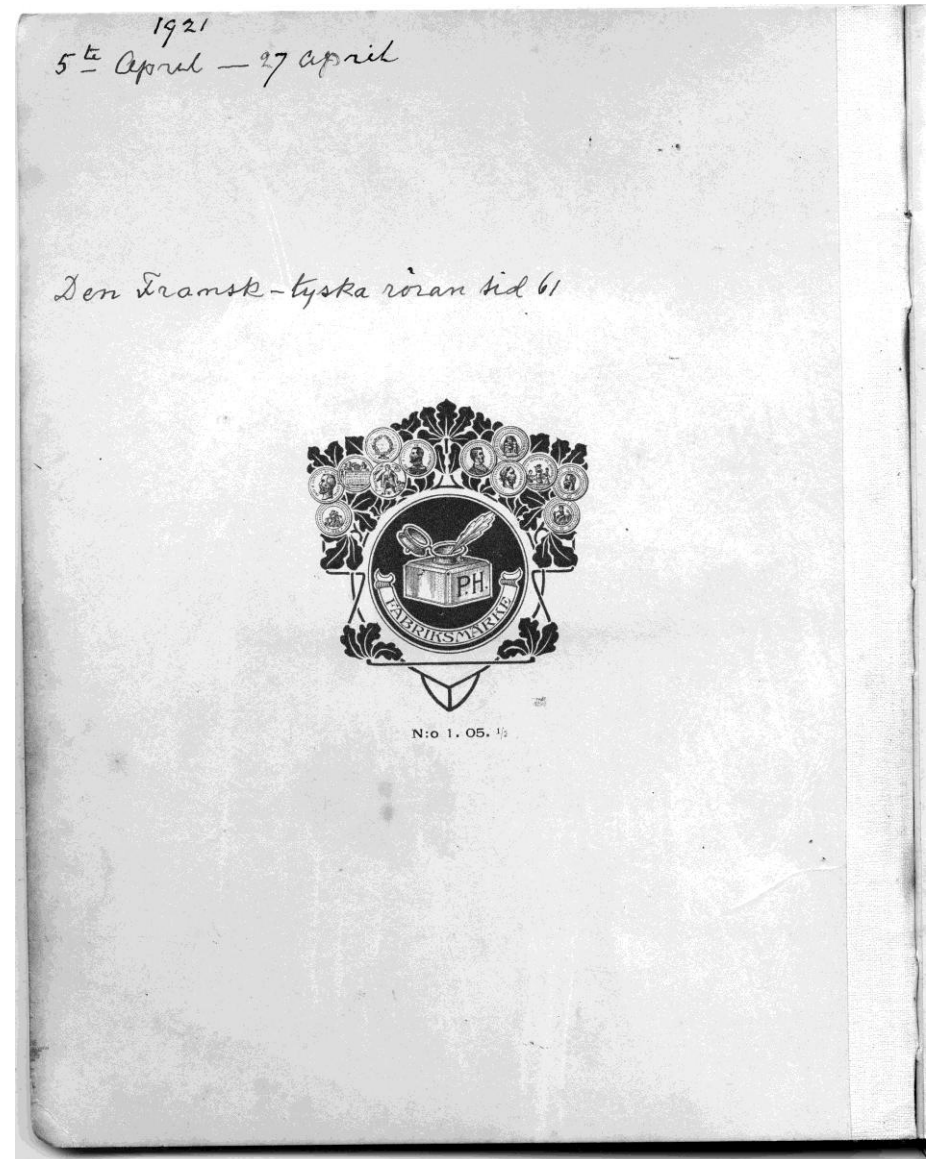
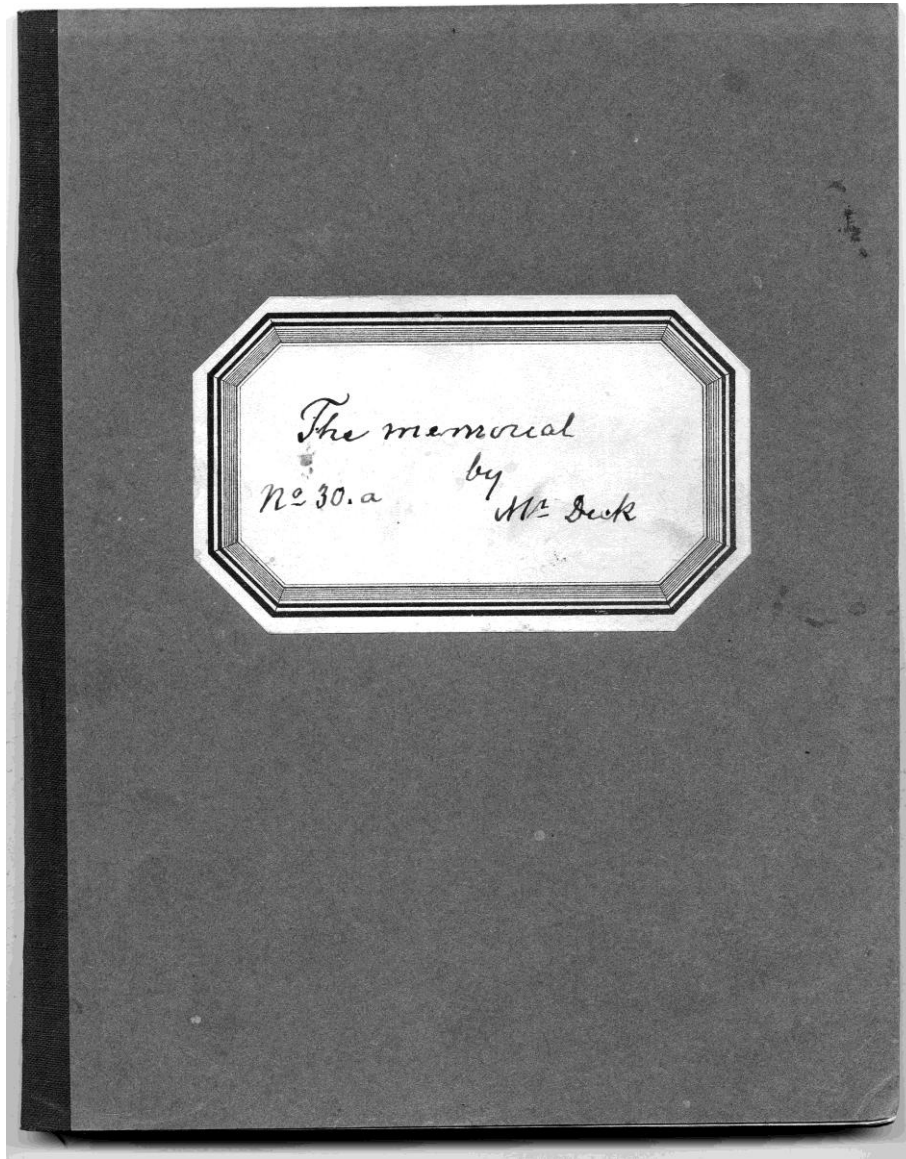

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

ⁱ (Fortsättning från sid. 40. Memo 29.a. ⁱⁱ

– utrikesministernⁱⁱⁱ kan väntas med fasthet, utan eftergift för de chauvinistiska krafterna, samverka med andra länder i mellanfolkliga öfverenskommelser och för fredens upprätthållande. Under striden om fredstraktaten tillhörde han de synnerligen moderata som med vissa reservationer förordade Versaillestraktatens ratificering. Han är en anhängare af Folkförbundet^{iv}, och det kan därför nu med tämlig tillförsikt väntas, att Förenta Staternas inträde i detta, sedan deras viktigaste reservationer tillgodosetts slutligen icke är så långt borta. Den nya presidenten^v har redan sändt en kommission till Europa för att undersöka hela frågan om folkförbundet, å andra sidan visades det under den första folkförbunds församlingen i Genève, att intet allvarligt principiellt motstånd mot tillgodoseendet af Förenta Staternas reservationer förekom. (Detta låter ju lofvande – Förenta Staterna måste tillhöra Folkförbundet för att detta skall besitta tillräcklig makt och myndighet

Från Hälsingfors telegraferas att fyra tyska kommunister, utsända af tyska kommunistpartiets centralkommitté ha anländt till Ryssland för att studera vid den kommunistiska partiskolan i Moskva.

Den gamla engelska satsen att man kan göra business med sina fiender men aldrig "shake hands" får man hoppas att de ej glömma då de nu etablerat handelsförbindelser med sovjetryssland (och Tyskland! – i synnerhet om man utbyter orden "sina fiender" med "skojare")

Om exkejsar Karls^{vi} äfventyrligheter telegraferas d. 3^{dje} april från Buda – Pesth^{vii}:

Exkonung Karl förklarade igår för en intervieware att han under inga omständigheter kommer att lämna Ungern^x). Det är hans afsikt att uppehålla sig i landet som privatman, sannolikt hos Grefve Battyany^{viii} på dennes slott Roermond. Konung Karl har redan aflagt besök på slottet. Befolkningen i Steinamanger^{ix} före-

---

^x) Högst sannolikt om tukthuslagen antages (se förra häftet)

faller märkvärdigt likgiltig. Först när man kommer in i biskopsgården får man ett intryck af den lifliga stämningen. Soldatpatrullen stå beredda och adjutanter ila fram och åter. I korridoren hålla officerare vakt under befäl af grefve Erdödl^x. Exkonungen promenerar, iförd marskalkskostym, x) lifligt samtalande med öfverste Lehár^{xi} - - -

- - - Grefve Andrassy^{xii} uttalade sig i går i kristligt-nationella klubben på följande betecknande sätt: "Jag tror att kungen kommer att resa, men kanske en half sekund för sent"

Uttalandet kan väl tydas så att kungen kanske kommer att stiga upp men då blir hindrad af de hänförda officerarna och därefter i triumf förd till tronen. Det kommer säkerligen att ske öfverraskningar. - -

- - - Ett helt hof (se x)) deribland många personer från den förra hofkretsen samt kända magnater omger exkonungen. Omedelbart efter hans återkomst blefvo infanteriregi-

---

xx) Det står "marskalkuniform", men "kostym" är bättre

x) "The monarch of all he surveys"^{xiii} liksom öknens lejon – jämför atlantens storamiral på Hohenzollerns^{xiv} kommandobrygga xx)

menterna uppställda för att hälsa konungen. Det lefverop som öfverste Lehár dervid utbragte besvarades emellertid endast af de närvarande officerarna. ("Den indelta arméen hurrade inte emedan man glömt att ge den bränvin" Strindberg^{xv})

Enligt ett meddelande från Wien lär Ententen^{xvi} ha beslutat, att om exkonungen icke godvilligt lämnar Ungern, använda makt för att få honom aflägsnad. Det lär redan i Oedenburg^{xvii} – en stad i närheten af Steinamanger – ha ankommit talrika ententeofficerare, som skola leda de styrkor, hvilka eventuellt kunna bli nödvändiga att sända mot exkonungen.

Times^{xviii} offentliggör x) en hemlig skrifvelse från ledarna af 3^{dje} internationalen^{xix} om nödvändigheten af att propagandan fortsätter trots de i den engelsk – ryska handelstraktaten gifvna löftena. Skrifvelsen har sändts till England där den kommer att bli åtlydd till punkt och pricka. I skrifvelsen heter det att allt bör göras för att sprida missnöje bland arbetarna och soldaterna.

---

x) den 5te April

Alla möjligheter att åstadkomma streik och oroligheter böra begagnas. I uppropet förklaras vidare, hur Moskva önskar att handelsdelegationerna skola uppträda för att icke ge utlandet den uppfattningen att Ryssland är ett fattigt land. De delegerade skola hyra kontor i hufvudstädernas affärscentra, omgifva sig med all möjlig lyx och öfver hufvudtaget icke visa tecken på fattigdom. De skola bo på de bästa hotellen och ge stora mottagningar och middagar för att imponera. Allt detta måste göras för att få Sovjet-Ryssland officiellt erkändt.

Sättet hvarpå handelsdelegationerna skola intaga nytt land beskrives som följer: bildande af ett kommunistparti, mutor och köp af pressen, agitation bland soldaterna, hvarvid särskild vikt bör läggas på främlingslegionerna (i England?)^{x)}, vapen till arbetarna, agitation bland de demobiliserade soldaterna, propaganda för den uppfattningen att när samhället kommer i arbetsklassens besittning, nya krig kunna förebyggas, upprättande af en hemlig revolutionär stab som skall organisera hela rörelsen (Rackarpacket är

---

x) mycket möjligt att de ledande bolsjeviker tro att engelsmännen ha främlingslegioner.

nästan rörande i sin naivitet – som redan nämnts lär Lenin var groft okunnig om Engelska förhållanden.

Detta bolsjevikupprop, som är underskrivet af styrelsemedlemmarna för 3^{die} internationalen (hrr - - -) sprides nu öfver hela England, det land, som sovjetregeringen lofvade icke skulle utsättas för propaganda x). Times och många andra tidningar göra under hänvisning till detta upprop gällande att det är omöjligt att sluta öfverenskommelser af betydelse med Lenin som aldrig håller hvad han lofvar. Den eventuella vinsten genom export till Ryssland är icke värd att räkna med (för England men af ofantlig vikt för Sovjetryssland, hvars sammanstörtande fördröjes genom detta kraftiga engelska handtag. Då Sovjetryssland sviker sitt gifva ord förfaller det själfklart att handelsaftalet äfven annulleras.)

I senaten yttrade sig Briand^{xx} om denna affär den 5te Mars: "England har undertecknat ett handelsföredrag med Sovjetryssland. Frank-

---

^{x)} Det är rätt åt dig, John Bull^{xxi}, gamla snikna åsna
- Uncle Sam visar sig hederligare och klokare -

rike har ansett det klokast att icke slå in på samma väg. Jag kan icke förstå hur man kan skulle kunna avsluta ett fördrag med en regering som (tillsvidare) existerar de facto men icke blifvit juridiskt erkänd. x) Ryssland är ett desorganiseradt land utan transportmedel och utan möjlighet till varuutbyte. Förenta Staternas hållning närmar sig vår egen (den enda riktiga). Amerika säger till Sovjet: "Så länge ni bedrifver den dödspolitik ni nu föra kan ingenting göras. Då ordningen återupprättas i Ryssland och privategendomen skyddas, skola vi de hvad som kan göras." Frankrike skall på denna punkt stå i intim kontakt med Förenta Staterna.

xx) i sammanhang härmed kan anföras att Sovjetregeringen nu ser sig tvungen att göra allt flera eftergifter. För närvarande lär i Moskva förberedas ett dekret om upphörande af fabriksindustriens nationalisering i syfte att möjliggöra för utländska kapitalister att exploatera de ryska naturrike -

---

x) och som skryter med att den ej anser sig bunden af fördrag ingångna med kapitalistiska stater xx)

domarna. I främsta rummet skola åtgärderna träffa fabriker som tillhört engelsmän. Lenin torde, i stort sedt, öfvergifvit tanken att genom koncessioner dra utländskt kapital till Ryssland, då sådan form af exploatering blott långsamt leder till resultat. I stället anser han tillvidare nödvändigt att återgå till direkt kapitalism.

Som sagdt, om Lenin & co. göra bot och bättring kunna de i värsta fall få behålla lifhanken ehuru det är upprörande för rättskänslan – i politiken får inte känslöstämningar spela någon afgörande roll.

Konstantinopel d. 3^{die} Mars: Prins Andreas af Grekland^{xxii} har svårt sårats under träffningen vid Brussa^{xxiii}.

Konstantinopel d 4de Mars: Prins Andreas har aflidit af sina sår i trakten af Brussa.

Athén d. 5te Mars: Prins Andreas befinner sig, kry som en mört i Athén.

Otur för den stackars Agusten att han inte fick stupa på ärans fält, om han ser ut som det i Dagens Nyheter återgifna porträttet, där han mest liknar en Astral - Fredrikson^{xxiv}

”Vi kunna endast vinna, politiskt och kulturellt om den tvedräkt med Finland som vi nu affischera för Europa, skaffas ur världen. Det är ej enbart känsloskäl som tala för en ändring. Man behöfver lyckligtvis i detta fall ej slitas mellan känslornas kraf och klokhetens. Ett kallt och nyktert öfvervägande af situationen ger vid handen att vi själfva skola ha största fördel af en politik som svarar mot hvad minnet af århundradens gemensamma öden gör lika själfallet som tilltalande - - - . Det olyckligaste vore om Sverige skulle vilja tillvälla sig^{xxv} uppsyningsrätt öfver de svenska elementens behandling i Finland. Det skulle ägga x) upp rashatet och därmed göra svenskhetens undanträngande till ett syftemål för finskhetens förkämpar. Det enda riktiga är att låta den svenska befolkningen i Finland bli bryggan emellan de båda länderna. Det har den sedan urminnes tider varit och det är förklaringen till att hela den finska kulturen har en skandinavisk prägel. Det är vår egen skuld om den skulle skifta kynne.

---

x) Det ska stafvas så^{xxvi}

Sedan hrr^{xxvii} Lenin & Trotskji nu slösat bort sina kontanter x) börja de schackra bort Rysslands naturrikedomar. Enligt en konfidentiell rapport rör dit sig om 71 koncessioner. Af dessa äro 8 skogskoncessioner i Asiatiska och 30 i europeiska Ryssland, 19 grufkoncessioner samt 14 jordbrukskoncessioner. De 8 skogskoncessionerna i Asiatiska Ryssland, omfatta ett område en och en half gång så stort som Frankrike, ha Hugo Stinnes^{xxviii} lagt vantarna på, och grufkoncessioner till ett omätligt framtida värde ha engelsmän försäkrat sig om. xx).

Arma Ryssland!

Harding^{xxix} har meddelat programmet för den amerikanska utrikespolitiken. Det består av följande 7 punkter

- 1) Beslut om Knox fredsresolution^{xxx} för upprättandet af separatfred
- 2) Ingen ratificering af Versaillesraktaten
- 3) Ingen tillslutning från Förenta staterna^{xxxi}

xx)(ett tanke experiment: Hur kommer lifvet att gestalta sig i en bolsjevikstat som äges af utländska ”Kappertalister”)

---

x) på krig och bolsjevikpropaganda

till det bestämde Nationernas förbund (men till ett modifieradt?)

4) Understöd af de allierade i deras kraf att göra Tyskland ansvarigt för Världskriget.

5) Inga bindande löften för någon politisk eller militär allians i Europa, detta likväl inom ramen för Knox fredsresolution, antagandet af en förklaring att Förenta Staterna vid ett hot mot den europeiska freden skall anse sin egen fred och sin egen frihet hotad och sträfva att finna medel att söka undvika en sådan situation x)

6) Återupprättandet af diplomatiska förbindelser med Tyskland och Österrike samt inledandet af förhandlingar för en ny öfverenskommelse om ömsesidiga och vänskapliga handelsförbindelser.

7) Upprätthållandet af alla rättigheter, privilegier och ersättningskraf, till hvilka Förenta Staterna enligt vapentillståndsfördraget äro berättigade och kvarhållandet af tysk egendom för så vidt denna beslagtogs den 16de April 1917 eller senare, till dess kongressen fattat beslut härom.

---

x) (Detta innebär eventuellt väpnadt ingripande)

(Då en nation intar den imponerande posityren^{xxxii} af "Splendid isolation"^{xxxiii}, ligger det nära till hands att tro att den gör det för att, fri från alla hindrande band, kunna lefva rackare efter eget behag.)

Senator Knoxs^{xxxiv} har till en intervieware uttalat, att om det på sommaren 1914 funnits en sådan krigsriskförsäkring som omtalas i punkt 5), så skulle världskriget ej utbrutit. Han har helt visst rätt: det är redan styrkt att den tyska regeringen skulle låtit svärdet falla om den kunnat förutse att äfven England komme att uppträda bland dess fiender. En resolution som den Senator Knoxs nu föreslår skulle otvifvelaktigt, om man vid förefallandet behof kan räkna på dess omsättning i verkligheten, erbjuda en betydande fredsgaranti för Europa.

Om kolgrufvestreiken^{xxxv} i England skrifves:

- - - Den engelska arbetsmarknaden har mer än en gång under de senare åren tyckts hotad af storstreik, men det har alltid stannat vid en lokalisering af striden och ett återupptagande af fredliga förhandlingar har

ägt rum på ett så tidigt stadium att skadorna blifvit föga betydande. De parlamentariska traditionerna ligga engelsmän af all klasser så djupt i blodet att de ta ut sin rätt äfven i tider då den ekonomiska klasskampen sätter känslorna i svallning och lockar de lättrörda elementen till desperata handlingar. I den nu pågående konflikten har detta starka sinne för resonlighet och praktiska synpunkter äfven gjort sig gällande. Man skulle kanske säga att det mest framträdande draget i denna strid är att den företer en mera förbittrad beslutsamhet än någon tidigare och dock på samma gång en mera redobogen^{xxxvi} förhandlingsvillighet än man bevittnat vid andra konflikter af motsvarande omfattning. Förklaringen kan sökas deri att den sänkning af lefnadsstandarden mot hvilken arbetarna söka att med all makt värja sig framtvings af förhållanden inför hvilka hvarje arbetsgifvarorganisation, hvarje regering står maktlös. Om arbetarpartiet idag flyttade in i Downing Street så skulle detta icke medföra den minsta ljusning

för kolgrufveindustrien och utsikterna att bibehålla arbetarnas nuvarande lönenivå skulle vara lika mörka som de äro under den nuvarande torybehärskade premiärministern^{xxxvii}. Grufarbetarnas ledare medge det och erkänna oförbehållsamt att grufindustrien icke förmår bära de löner som de fordra. Arbetsnedläggelsen framstår under sådana förhållanden som en åtgärd tillgripen i panik och alldeles otjänlig för vinnandet af sitt syfte – och därmed framstår samtidigt nödvändigheten af att söka en utväg ur svårigheterna genom att resonera i stället för att sabotera

Nu ^{x)} telegraferas från London: Den första betydelsefulla splittringen inom grufarbetarförbundet har inträffat, idet att nationella grufarbetarföreningens ombud beslutat föreningens utträde ur grufarbetarförbundet. Föreningens medlemmar komma att samarbeta med grufägarna för att hindra grufvornas förstöring.

Transportarbetarna ha samtyckt

---

^{x)} Den 8de April

till att vidtaga anordningar för att säkerställa livsmedels -
distributionen i London (bra, the old british common sense) **X** nästa
sida

I memo (eller Långkatjesen) har förut helt korts omnämmts
Le Moniteurs^{xxxviii} rapporter om Napoleons frammarsch
efter landstigningen i Frejus^{xxxix}. Härmed medelas dessa
rapporters ordalydelse.

- - - Den 28 Februari: Odjuret har undkommit ur sin
förvisning, han har afvikit från Elba.

Den 4de mars: Den korsikanska varulfven (!) har landstigit
vid Cannes – Den 5te mars – Tigern har visat sig vid Gap.
Trupper äro från alla sidor i rörelse mot honom. Han
kommer att sluta som en eländig kringirrande äfventyrare i
bergen, undkomma kan han inte. Den 11 mars: Odjuret har
verkligen, man vet icke genom hvilket förräderi ankommit
till Grenoble. Den 15de mars: Tyrannen har stannat i Lyon.
Fasan förlamade alla vid hans åsyn. Den 16 mars:
Usurpatorn har vågat närma sig hufvudstaden på 60
timmars afstånd. Den 17 mars. Bonaparte nalkas med
hastiga steg, men aldrig skall han komma till Paris. Den 18
mars. Napoleon

skall imorgon ej vara långt från Paris murar. Den 19 Mars: Kejsaren är
i Fontainebleau. Den 20 Mars: Hans kejsarliga majestät väntas i
slottet Tuilerierna. Den 21 Mars. Igår höll hans majestät kejsaren och
konungen sitt intåg i Tuilerierna under folkets outsägliga jubel.

Efter Waterloo bleknade åter hjältens gloria i Le Monteur,
som successivt degraderade honom från 1, Kejsaren. 2,
Napoleon. 3, Napoleon Bonaparte 4, Bonaparte. 5, Det
ondas genius. 6, den vansinnige som genom sitt sista
företag fullbordat Frankrikes olycka – (roligt)

X London den 9de April: Efter trippelalliansens förhandlingar
i afton utsändes en kommuniké, hvori meddelas, att
förhandlingar komma att upptagas mellan grufarbetarna
och grufägarna på måndag x) förmiddag.

Grufarbetarnas styrelse utsänder i affär ett cirkulär, hvori
förbundets medlemmar uppmanas att afhålla sig från alla
handlingar som kunna vålla störningar i det nödiga arbetet
för grufvornas skyddande eller tvinga regeringen att
använda maktmedel. Då så -

x) Den 11te april

lunda förhandlingarna i grufkonflikten komma att återupptagas, bortfaller förutsättningen för transportarbetarnas och järnvägsmännens streikbeslut.

Under en diskussion i Pedagogiska sällskapet^{xi} om öfveransträngningen i skolorna yttrade rektor Svedelius^{xli} bland annat:

- - - En motvikt mot öfveransträngning vore idrott, frisk luft och kroppsöfvningar af alla slag och önskligt vore att så mycket tid som möjligt kunde anslås åt dylika. Som bot mot de nuvarande missförhållandena ville talaren till slut förorda mindre mångläseri på högsta gymnasiestadiet, reformerad studentexamen och en förbättrad fysisk fostran hela skolan igenom. Det vore ej nog med gymnastiken som bedrefs inomhus. Det är friluftslif vår tids ungdom behöfver. Skolans viktigaste uppgift är att vara karaktärsdanande (således ej att fabricera grammafoner), men som den nu är lagd utöfvar den intet inflytande i sagda hänseende. Lärjungen behöfver mera själfständiga arbetsuppgifter och det nuvarande kontrollerade arbetet med straff i utsikt för

försummelse bör reformeras. Därtill må ihågkommas att en rätt ledd fysisk fostran har en kollossalt stor uppgift att fylla vid karaktärsdaningen. (ovanligt förståndig karl för att vara rektor) Se **X** sid 20.

Under en jordbruksarbetarstreik härstädes, hjälpte den unga, raska men ohjälpligt tankspridda bokhållaren Jansson till i Vrenagårds ladugård och det var läskande att se hur han, då han någon gång unnade sig några ögonblicks hvila från det rätt ansträngande arbetet, med betänksam min stack dynggrepen bakom örat – tokstollen.

Det uppges att Franz Lehár^{xlii}. "Glada änkans" skapare lär vara starkt betänkt på att koka ihop en operette om sin brors, den tappra öfverste Lehars och Karl der plötzliches påskafärd^{xliii} x) – detta vore ljuveligt xx) - kommer att kosta mig en stockholmsresa.

Med anledning af en förordad lokal valkartell med högern skrives:

"Ehuru till numerären det minsta af riksdagens tre stora partier^{xliiv} är det i de

---

x) till Ungern: xx) Galghumor.

afgörande voteringarna det mäktigaste. Det har både åt höger och vänster ett inflytande, som intetdera af de båda öfriga ytterlighetspartierna kan frigöra sig från. Det kan förhindra obetänkta ytterlighetsbeslut både från den ena och andra riktningen. Ett parti med den ställningen har ingen anledning att sjunka ned i modlöshet. Det har alla skäl att besinna sitt ansvar, att söka hålla väl samman, att för sina principer och sina ideal begagna den gynnsamma och betydelsefulla ställning det intar. Det finns ingen som helst anledning för ett sådant parti att sjunka ihop och förlora modet därför att världen rundt omkring det sjuder af stridslust och förtäres af förstörelselusta. Det har en stor uppgift redan däri att det alltid och allestädes kan uppträda som medlare och utjämnare och föra besinningsfullhetens talan. Det skulle begå förräderi mot sig själf om det i missmod läte sig uppslukas af andra partier (hear, hear) som för sina egoistiska syften ej skulle kunna begära bättre än att bli af med en sådan politisk faktor.

Det förefaller som om hela frågan riktigast besvaras genom att den bedömes efter förhanden varande omständigheter. De i och för sig riktiga omdömen som fällas om det frisinnade partiets ställning utgöra nämligen intet hinder mot att denna utnyttjas icke blott inom representationen utan äfven vid valen dertill.

X Doktor Sundberg ansåg att öfveransträngningen vore den murbräcka som skall drifva fram en omläggning af undervisningen. Hemmen ha för närvarande alltför liten möjlighet att göra sig gällande. Allt hvad tentamensväsen heter bör för öfrigt bort från skolan. Särskildt fäste sig doktor Sundberg vid den öfveransträngning som förekommer före klass 1 och som ännu föga beaktats, men som sträcker sina x) verkningar flera år framåt och gör barnen till andliga krymplingar vid en tidig ålder. _

Man anser nu (den 12 April) att den engelska storstreiken kommer att blifva bilagd, idet att grufarbetarna äro redo att ac-

---

x) psykiska

ceptera nationell löneminskning på grund af sjunkande lefnadskostnader (som härigenom naturligtvis ytterligare komma att reduceras)

- - - Arbetarnas vägran att hålla pumparna i gång beröfvade dem allmänhetens sympatier x) och medan det revolutionära partiet tydligen räknat på att streiken skulle bli allmän, visade sig en söndring i leden. Järnvägsmän och transportarbetare funno att endast hälften af deras skaror skulle hörsamma en streikorder och att streiken oundvikligen skulle bli ett fjasko. Det är äfven tydligt att regeringens bestämmelser och förberedelser, speciellt proklamationen af nödfallstillstånd, trupp och flottrörelserna samt den utomordentliga framgång regeringens upprop till allmänheten om frivillig hjälp rönt, utöfvat ett starkt inflytande att icke längre ställa sig afvisande till en kompromiss. I regeringsskretsar är man öfvertygad om att streiken, om den verkligen blifvit af, icke skulle ha varat 48 timmar

---

x) (utan hvilka ingen streik lyckas)

lika litet som någon skulle ha behöft lida brist på det nödvändigaste

Ett eventuellt återupptagande af arbetet mot lägre löner väntas framkalla en omedelbar sänkning i lefnadskostnaderna jämte en motsvarande förbättring af lönernas värde. Det antages att en dylik öfverenskommelse kommer att bli vändpunkten i depressionen på handelns område. Under hela streiken har intet människolif blifvit spildt. Kommunisterna som hoppades inhösta en rik skörd, inse hur obetydligt deras inflytande är bland den engelska arbetarklassen, hvars präktiga sunna förstånd ånyo gjort sig gällande.

(Jag underströk på föregående sida "det revolutionära partiet". – Man streikade nämligen inte bara för aflöningsarnas sänkning utan kommunisterna, påverkade af bolsjevikagenter, trodde att stunden var inne att ge kapitalistsamhället ett dråpslag och derigenom inleda den sociala omstörtningen. Hade detta ej varit deras plan, skulle det ju varit rena vanvettet att förstöra grufvorna, som gåfvo dem lifsuppehälle, genom att låta dem fyllas

med vatten)

Stora nyheter från Ryssland! ^{x)} – Det af bondehöfdingen Antonov ledda upproret har från Tambovska guvernementet ^{xlv} spridt sig till allt flera guvernement, och nu äfven till Charcov ^{xlvi}. Staden Charcov är omringad och den röda garnisonens läge är kritisk. Åttonde och nionde röda divisionerna ha sändts till stadens undsättning men blifvit slagna. Sovjetkosackerna ha anslutit sig till Antonov.

Isvjestija ^{xlvii} erkänner att upproret blir allt farligare för rådsmakten och fäster uppmärksamheten vid att rebellerna söka göra sig till herrar öfver Rysslands spannmålsrikaste guvernement och afbryta förbindelsen mellan Moskva och Kaukasien. Deras program går ut på rådsväldets störtande, hvarefter politisk frihet bör införas för alla samhällsklasser, dock bör enhvar arbeta för sitt uppehälle för att äga medborgerliga rättigheter. Ryska och utländska kapitalet skola jämnsides få deltaga vid återupprättandet af Rysslands ekonomiska lif

---

^{x)} förmodligen lögnaktiga

Frågan om statsordningen måste afgöras af en konstituerande församling. Bondearméerna skola hållas under vapen tills konstituanten ^{xlviii} bjuder deras demobilisering. I sina proklamationer uppmanar Antonov befolkningen till att tillintetgöra kommunisterna. De dödade röda böra brännas och askan strös ut för alla vindar (Början af bondeprogrammet förefaller lite för högstämtdt för att passa för det heliga Ryssland – slutet deremot besitter deremot äkta moskovitiskt kynne)

Vid tionde kommunistkongressen i Moskva yttrade Kamenev ^{xlix}, att Rådssyssland vore tvunget att söka hjälp i utlandet. Om Rådsregeringen tillbakakallade de ryska kapitalisterna, skulle den äfven nödgas afstå till dem den politiska makten. Utländska kapitalister sträfvade deremot ej efter politiskt inflytande utan nöjde sig med att förtjäna pengar. Derfor måste ryssar utestängas från Rysslands ekonomiska nydaning. (ett framtidsprogram som bör entusasmera hvarje rysk patriots hjärta

En svår dilemma. I en reseskildring från Sigtuna läses:
- - - Huruvida Sigtuna skall lyckas bevara sin gamla rangställning som stad med egen jurisdiktion^l är mer än tvifvelaktigt. Enligt nya bestämmelser måste en borgmästare ha minst 8000 kr. i lön och det är en stor summa för ett samhälle på 5 a 600 innevånare, hälst som hälsovårdsnämnden envisas med att vilja anställa en karl som skall gå omkring och tömma latrinkärlen” (Happy thought: hvarför icke sammanslå de båda kommunala befattningarna?) (jag måste bestämdt skrifva till Sigtuna magistrat och föreslå denna enkla lösning – Columbi Ägg^{li} – af problemet) (”Tiderna förändras, sa borgmästaren gick brandvakt”^{lii})

Hvad kultur, sundt förnuft och den normala människans naturliga reaktion mot personliga obehag icke kunnat åstadkomma, det skall nu lifförsäkringsbolagen våga sig på. Det är försäkringsmännen i Schweiz som ska gå i täten. – De ha höjt premierna för de kvinliga försäkringstagarna^{x)} med motivering att den moderna kvinnodräkten är hälsovådlig

---

^{x)} med icke mindre än 50%

Vatyx om våra polartuttor som midt i smällkalla vintern trippa omkring i pelsar ur hvilka upptill sticka en bar hals och nedtill ett par i det allra närmaste bara ben, ty genombrutna silkesstrumpor och låga skor är inte effektivt skydd för stark köld eller snöstorm (se **X** härnedan)

Jämför la haute volée^{liii} bland niggerdamerna som flanerade^{x)} på Victorias strandväg^{liv}, skrudade i sälskinns (imitation) kragar, ”och förresten ingenting” – O kvinna, kvinna!

En af första kammarens ledamöter yttrade för någon tid sedan: ”Allt flyter, utom första kammaren som endast sjunker”^{lv} (roligt).

X I sammanhang härmed kan nämnas att en tysk målare påstår att man nu, sedan de högklackade skorna rätt länge varit i bruk, ej med ljus och lykta i Berlin kan leta reda på en kvinnofoot som duger till modell för en målare eller bildhuggare – jag har förut skrivit om Vrenajäntornas fåtter, som på söndagarna äro adorable och om hvardagarna, då de klafsa ikring ”barrfota”, reta till uppkastning.

Centralutskottet för Tysklands förenade

---

^{x)} i 50 graders värme.

Kommunistparti har antagit en resolution hvari uttalas anslutning till de principer som voro ledande för försöken till kommunistisk mars revolution i Tyskland. På mötet medgafs, att aktionen i hufvudsak hade misslyckats, men man hade af densamma inhämtat viktiga erfarenheter som kunde bli af nytta vid nästa stormangrepp. Full enighet rådde om att alla krafter skulle spännas för att förbereda nästa stora aktion.

I en artikel om Valdemar Vedels bok: *Menneskelighet*^{lvi} läses bland annat:

--- Men han ^{x)} har kommit underfund med att mycken upplysning är värdelös, därför att den har karaktären af handverk och korfstoppning och därför att ett ökad kunskapsstoff endast då kan få något värde när det ingår organisk förbindelse med en människas väsen, förutsättningar och behof. Han skiljer mellan kunskapsörst på grund af behof och kunskapsörst på grund af fåfänga och afundsjuke. Han har lika liten respekt för den "med populärveten-

---

^{x)} Vedel

skap och konversationslexikon fullstoppade mejeristen", som för den grundtvigianska^{lvii} folkhögskoleeleven med patenterad "lifssyn". Därmed sammanhänger också hans afsmak för det fabriksmässiga i våra dagars opinions - bildning, drifhusodlingen af meningar, masstillverkningen af åsikter. Allt organiskt växande förutsätter naturliga behof och inre nödvändighet. Lika litet som en viss jordmån lämpar sig för hvilken sådd som hälst eller jorden kan prässas på tätare och rikare skördar utan att få hvila eller ligga i träde, kan en allmän folkbildning och medborgar - bildning med slika metoder jobbas fram (sannt; Sverige kom "under kultur" åtskilliga århundraden efter till exempel Frankrike, derför verkar också en parisisk ^{x)} chiffonier^{lviii} mera gentleman än en svensk landtpräst)

Den eventuella sprängningen af det liberala partiet till följe af förbudsåneriet^{lix} ger Skånska Socialdemokraten^{lx} anledning att sia om framtiden:

"Skall nu de starkt decimerade resterna

---

^{x)} analfabetisk

(af liberala partiet) också sprängas sönder, så sjunker gifvetvis den svenska liberalismen ned i en ännu större betydelselöshet. Men så godt är det. Resultatet blir att den sociala uppgörelsens linier bli klarare. I samma mån som liberalismen sjunker ned i betydelselöshet, förlorar den förmågan att hejda en samhällsutveckling som måste komma.”

Dessa ord, som äro det bästa erkännande åt de frisinnades hittills gjorda insats att mildra spänningen mellan klassintressena, borde samtidigt kunna tjäna som en maning till alla frisinnade förbudsvänner, som icke stirrat sig blinda på detta enda: förbudet, att noga betänka sig innan de med berådt mod drifva samhällsutvecklingen till renodlad och bitter klasskamp. De frisinnades förstfödslorett att häfda rättens och frihetens idèer i det politiska lifvet bör ej få säljas för förbudets grynvällning.

Oxelösund – Flen – Västmanlandsjärnväg har nu dragit in hälften af godstågen på grund af den starka minskningen i godstrafiken – På grund häraf anser man det af behovet på

att väsentligen höja frakterna (!!!)

På västkusten kostar sillen nu 1 öre per kilo, i Vrena, tack vare järnvägsfrakten 85 öre - som ingen vill betala. (!!!) Som redan nämnts äro de engelska järnvägsbolagen skyldiga att befordra färsk hafsfisk till det inre af landet för en rent af nominell afgift – men det är i England det!

En kvinlig medlem af det tjeckoslovakiska parlamentet har nyligen väckt ett förslag som hon anser böra allvarligt diskuteras och snarast upphöjas till lag. Det går ut på att alla män under 50 år skola icke blott ha rätt men också skyldighet att hålla sig med två hustrur. Förslaget motiveras med den af kriget vållade bristen på män.

Ossian – Nilsson^{lxi} skrifver om sin Gudstro:

--- Vetenskaplig forskning sträfvar ej längre än sinnena räckta. De områden som behärskas af zoologien, geologien, astronomien, biologien, historieforskningen tillhöra följaktligen vetenskapen. Om religionen, den individuella som den stats – eller sektskyrkliga gör väl i att ej där söka inbland-

ning eller strid ^{x)}. Sinnevärlden är sinnenas egendom och hvad det forskande förståndet kan rå med bör lämnas åt förståndet. - - - Religion är ej detsamma som vidskepelse och just religiösa människor böra vakta på att det senare ej förblandas med det förra - - - jag tror ej att någon verklig vetenskapsman numera förnekar Gud eller det religiösa lifvets berättigande och vikt. En verklig vetenskapsman svarar på slika frågor – frågorna om Guds existens, om själens odödlighet och så vidare – hvarken ja eller nej - - -

Menar man med "att tro på Gud" omfattandet af någon viss lära eller viss bok med "enfaldig bokstafstro, så låter sig ej förneka att vetenskaplig forskning utgör ett hinder. Vi se ju att det hindret ofta är öfverkomligt. Det finns människor så konstruerade att de kunna med religiös tro omfatta hvad de af sinnenas säkra vittnesbörd veta är oriktigt - - -

Alltsammans mycket bra, men verkar nutilldags som truismer.

---

^{x)} Det blir dock endast brännvins – Advokatyr^{lxii}.

Då växt- och djurvärlden, incl. människan får betraktas som jordklotets mögel och skabb och detta själfv förhåller sig till stjärnan Alfa som ett sandkorn till 300000 säckar dito känner man sig onekligen lite enkel.

"Sitter du och tänker? – gamla karlen! - Va ä de för dumheter?"

I finska riksdagen yrkade häromdagen 2 svenskfinnar på förbudslagens upphäfvande och ersättande med ett strängt^{x)} restriktionssystem. De hänvisade till den (stora) fara för folkhälsan som ligger i ett okontrolleradt förtärande af farliga surrogat och hälsovådliga spritblandningar. (alldeles riktigt, denna sida af förbudsfrågan framhålles icke tillräckligt – här i Vrena knallsöp vi rätt snällt utan att ta nämnvärd skada hvarken till själ eller kropp men under kristiden då det hembrända och dundret kom i farten dogo inom kort tid två aktade medborgare i dille.

Från Väre fiskeläge i Halland meddelas:

- En missionsförening har inköpt och

---

^{x)} måttligt strängt, annars förfelas det åsyftade målet – att ta kol på den hälsofarliga spriten.

snyggat upp föreningshuset, där predikan hålles rätt ofta med ganska stor tillslutning af åhörare. Detta tyckas vara en nagel i ögat på tjänstgörande pastorn i Träslöf, som tack vare missionsföreningens arbete här, håller gudstjänst i skolan hvarannan söndag. I ett tal som han höll under gudstjänsten påskdagen nämnde han bland annat att missionshuset är en satans boning, ett djäfvulens näste och vårt lilla fiskläge en usel syndahåla på grund af missionshusets tillvaro. Vi fingo ett ganska klart besked om hvar vi hamna ifall vi besöka nämnda hus - -

(jag ser rödt då jag känner oset af en präst).

Då jag idag inmundigade kaffe med dopp hos villaägaren H-g, gift med en yppig temligen mogen tyska, kom jag ovilkorligen att tänka på London - tysken som, då han tillfrågades hur gammal han var, svarade: " I am dirty and my wife is dirtytwo."

Den engelska kolgrufstreiken har gått i putten^{lxiii} – storstreikplanen sprack på grund af bristande solidaritet mellan gruf- ock kommunikationsarbetare - - - "I går led ar-

betarrörelsen sitt svåraste nederlag i mannaminne" säger Daily Herald^{lxiv}. - - - med den vändning händelserna nu tagit bibehålla fackföreningarna sin individuella solidaritet men trippelalliansen^{x)} måste för tillfället anses så splittrad att det icke finnes något hopp om (fara för) rekonstruktion -

- -

- - - Den allmänna slutsatsen som man nu som vid föregående tillfällen har anledning att dra, är den att de kommunistiska elementen visserligen äro utomordentligt högröstade, men i alla händelser representera en försvinnande minoritet af de britiska arbetarna, hvilkas stora flertal utgöras af laglydiga medborgare, hvilkas röster icke göra sig så mycket hörda vid fackförbundens öfverläggningar, men hvilkas betydelse oemotståndligt gör sig gällande vid sådana kriser som den nyss genomgångna

Hälsingborgs stad beställde för någon tid sedan 10 stycken spårvagnar. När dessa skulle fraktas till Sverige gick det ej att lasta dem hela på järnvägsvagnarna emedan höjden då blef för

---

^{x)} Gruf - järnvägs - och kommunikationsarbetare^{lxv}

stor hvarför underredena togos loss och fraktades skilda från vagnskorgarna. I Hälsingborg nekade emellertid myndigheterna helt enkelt att förutsätta att det var spårvagnar som infördes. De synade vagnskorgarna både utan och innan och dekreterade^{lxvi} slutligen att det var snickeriarbeten af mahogny, för hvilka tull skulle erläggas med 60 öre pr kilo. (tullen för spårvagnar är bara 15 öre pr.k). Det hjälpte ej att spårvägsstyrelsen gjorde föreställningar och till och med öfverklagade beslutet i generaltullstyrelsen. Det var och förblef ”snickeriarbeten af mahogny” och tullen skulle bli 60 öre

Men det fanns en utväg. Vagnskorgarna jämte underrede kunde föras ut ur landet på nytt och åter införas men då skulle ett underrede lastas på hvarje vagn tillsammans med vagnskorgen och först då skulle tullherrarna kunna konstatera att det verkligen var spårvagnar de hade att göra med. Nu fördes hela attiraljen ombord på Helsingörsfärjan och fick företaga en tur öfver Sundet och så tillbaka igen till Hälsingborg, sedan godset på danska sidan omstufvats.^{x)} Och så blef det ändt-

---

^{x)} Hvarför inte lika gerna på Hälsingsborgs kaj? – Tull verkets mysterier X Se nästa sida.

Amerikanska utrikesministern Hughes^{lxvii} förklarar att det obestriddigen är önskvärdt att handelsförbindelser i stor skala upprättas mellan Förenta Staterna och Ryssland. Amerikanska regeringen hoppas att sådana förändringar komma att inträffa i Ryssland att detta land kan återta sin rätta plats i världens ekonomiska lif, men han förklarar att det icke finns några utsikter härtill under det nu rådande politiska och ekonomiska systemet.

X Något så urbota skråköpingsmässigt^{lxviii} kan bestämdt icke förekomma annat än i Sverige – jämför den spräckta ”Rebeckan,” ”en järngaffelssaga”, ” Stationskarlen N° 153 Svenssöns hönshus”, m.m (se memo) se sid 43.^{lxix}

-Vi ä kineser - Nej. koreaner.

En finsk underhandlare, kapten Jokinen som nyligen återkommit från Ryssland, meddelar att verkningarna af handelns frigifvande (innebärande brytning med bolsjevismens principer) redan äro märkbara genom afsevärda prisfall. Arbetarna vid regeringens klädesfabriker ha begynt

sända tillverkningarna för egen räkning till bönderna i utbyte mot livsmedel (!!!). Missnöjet med sovjetstyret är allmänt. Bland befolkningen observerar man icke längre någon skräck för kommunisterna. Vårsådden går dåligt. Bönderna synas så säd endast för eget behof. I Moskva talas allmänt om bondeupproret i Tambovguvermentet,^{lxx} hvilket synes antaga stora proportioner. Rådsregeringens senaste åtgärd är att låta utrymma icke mindre än 478 gårdar i Moskva för att i dem inkvartera arbetare.

Jokinen har vidare förklarat att det för närvarande är svårt att komma till uppgörelse med Sovjet, enär oordning och nervositet råda inom de olika kommissariaten (Låt bli då!)

En gemen dansk förbrytare – bland annat hustrumördare – Nordentoft^{lxxi x)} yttrade vid ett tillfälle: Jag anser mig icke för en förbrytare med mindre än att jag öfverbevisas derom – som han nu dömts till döden bör han ändtligen fått saken klar för sig.

x) Höll af gammal vana på att skriva Nordenfelt

Ålandsrapportörerna^{x)}, hvilkas yttrande inom de närmaste dagarna kommer att tillställas Nationernas förbunds råd,^{lxxii} anse icke att en folkomröstning bör anordnas bland befolkningen på Åland. De skäl som varit bestämmande för rapportörerna synas väsentligen ha varit:

- 1) Bland Ålands befolkning har aldrig förrän under de senaste åren framträdt någon rörelse för anslutning till Sverige, hvarför man måste antaga att de nu i sådan riktning framställda önskingarna bero på orsaker af öfvergående natur.
- 2) Till och med i närvarande stund är det blott en minoritet som bestämdt tillkännager en önskan om anslutning till Sverige (detta är uppåt väggarna, 95 % af ålänningarna ha röstat för Sverige – möjligen menar rapportörerna en minoritet bland finlandssvenskarna – se punkt 3)
- 3) Den svenska befolkningen i Finland fäster det största afseende vid att dess numerär icke minskas, hvilket skulle bli följden

---

x) Som anse att Finland bör behålla Åland.

af Ålandsöarnas afträdelse till Sverige - - - ^{x)}

- - - Den ledande synpunkten för rapportörerna har varit att återställa grannsämjan vid Östersjön och åvägabringa en afspänning i förhållandet mellan Sverige och Finland (just det – finnkolisarna ^{lxxiii} äro hårdsmälta som vänner, hvad skulle de icke bli som fiender). - - -

- - - Då rapportörerna nu föreslå en kompromisslösning enligt hvilken Åland kvarstannar under finsk öfverhöghet, men med garantier för befolkningens kulturella och ekonomiska intressen, så bör det antagas att de efter en ingående pröfning funnit att en sådan lösning bäst gagnar freden vid Östersjön och så långt görligt är tillgodoser de olika parternas berättigade intressen. Det syns äfven rimligt att de fäst afseende vid den finlandssvenska befolkningens farhågor att få sin ställning försvagad om Åland skildes från Finland.

(Rapportörernas lösning af frågan är nog den förståndigaste. Hade vi tilldömts Åland komme vi förr eller senare i lufven på finnarna, eventuellt ryssarna eller tyskarna

---

^{x)} Diverse garantier för Ålänningarnas rätt.

- det ena packet värre än det andra, men nog bli våra patentpartrioter ^{x)} af den korpral Blom ^{lxxiv} - Hedinska ^{lxxv} certen ^{lxxvi} flyförbaskade! – men det må nu vara händt

Häromdagen publicerade Berlintidningen "Rother Tag" en artikel hvari läses: - "Frankrike är ett land som vi kunde ha krossat som en vägglus om det hade haft mod att ensamt pröfva sina krafter mot oss ^{xx)}. Detta land som icke kunde besegra oss på öppen mark, ej ens med ett band allierade, har besegrat oss med sin skurkpolitik, icke genom geni och tapperhet

--- (England är skurkaktigt, men det är dock ett lejon (jo jag tackar jag, det är annat än eländigt krämarpack! Tiderna förändras) – Frankrike är en lus – motiveringen för lång) - - -

--- Tyskland har vetenskapsmän, det har diktare, det har konstnärer; det har kompositörer. Frankrike har endast tre stora män, Rousseau, Bonaparte och Descartes, men för öfrigt var Rousseau schweizare och Bonaparte italienare - - och på detta sätt fortfar den tyska tidningen

---

^{xx)} Detta hade varit en "gudsdom"; 70 millioner mot 40.

^{x)} patent idioter.

spalt upp och spalt ned och förklarar till sist att alla franska vetenskapsmän äro idioter (och sådan rappakalja kan en tysk tidning bjuda sina läsare - I mitt häfte "Deutschland über alles"^{lxxvii} har jag förresten samlat ihop ett flertal uttalanden af Tysklands främsta män (med Nietzsche och Treistschke^{lxxviii} i spetsen) som i snillrikhet och kärnfullhet vida öfverträffa "Rother Tags" korrespondent.

Från Rom telegraferas d. 18 april: Från Grekland ingå meddelanden om allvarliga händelser. Landet står inför revolution. Befolkningen visar öppet sitt missnöje med det långvariga och resultatlösa fälttåget i mindre Asien, och på flera ställen där befolkningen sökt hindra trupperna att afresa till fronten har det kommit till sammanstötningar med polisen. Ministerpresidenten Gunaris^{lxxix} ämnar förklara landet i belägringstillstånd (gulåte Konstantin få skjuts!)^{lxxx}

Afgörandet af Oberschlesiens öde^{lxxx} emotses i Tyskland med den största spänning. I ledande politiska kretsar gör man sig alltmer förtrogna med den tanken att en del af

provinsen skall öfvergå till Polen. Detta kommer naturligtvis ej att ske utan en högtidlig protest från Tysklands sida. Man tror att England stödjer Polens kraf.

"En praktblomma i restriktionernas örtagård" kallar polisdomaren Berger föreskriften, att för den, som icke till fullo uttager den tilldelade spritransonen^{lxxxii}, tilldelningen minskas till en kvantitet som motsvarar den i regel uttagna.

Hvad i all världen är nu meningen med en sådan dumhet? - frågar polisdomaren (och detta med rätta)

Det är ju för hvarje klok människa den naturligaste sak, att den som icke uttager hela sin medgifvna kvantitet hvarken för egen del kan misstänkas missbruka spritdrycker eller förhjälpa andra till erhållande af mera än som afsetts, samt att sålunda hvarje behof af begränsning i sådant fall är öfverflödig. Å andra sidan är det för den psykologiskt anlagde lika gifvet, att genom denna bestämmelse en mängd personer för att rädda sin uttagningsrätt obeskuren

uttaga hela ransonen, vare sig den behöfver eller ej hvilket föranleder slöseri och frestelse till missbruk genom att den inköpta varan i onödan förbrukas. (Just det)

Hur länge skola dumheten och oförståndet få regera?

(Då en framstående utlänning upplystes om att man i Sverige icke fick inköpa mindre än en liter^{x)} bränvin, utropade han: - ”men då äro ju era styrande män dårhushjon!)

X^{lxxxiii} ännu ett exempel på formalism som på samma gång är ett tilltalande prof på svensk kultur år 1921:

Då en ung skånsk flicka begick själfmord häromsistens bemäktigade sig en nitisk länsman, trots en förtviflad mors böner, med all laglig rätt hennes lik och skickade det som fraktgoods till anatomiska institutionen i Lund där det skall tjänstgöra som studiematerial. Länsmannen följde lagens bokstaf och hans åtgörande gillas också af medicinalrådet S. som i högstämnda ordalag talar om ”Vetenskapens rätt”. Obs! detta hände år 1921

---

^{x)} Det var i den gamla goda tiden

i det högt civiliserade Skaune och icke i Paris 1793 under skräckväldet, då de gjorde ridbyxor af de guillotinerads hudar (Carlyle) X^{lxxxiv} nästa sida

Vid allmänt möte i Petrograd^{lxxxv} af personer som stå i politiska propagandans tjänst, hvarvid närvaro öfver 1000 personer, talade Sinoviev^{lxxxvi} om det internationella läget. Sovjets handelsfördrag, sade han, ha främst politisk betydelse. Det viktiga för sovjetregeringen är att framkalla tvister mellan de europeiska staterna. Likaså vore krig mellan Japan och Amerika önskvärdt. Sinoviev försäkrar slutligen att de dekret som rådsregeringen senaste tiden utfärdat, faktiskt icke betyda något afsteg från det program bolsjevikrevolutionen ursprungligen uppställt (detta är ju förresten fullkomligt likgiltigt – sovjetregeringen har ju öppet förklarat att den ej anser sig bunden af sina ord).

Och dylika kriminaldårar understödjas af England med flera stater genom öppnande af handelsförbindelser, utan hvilka det inom kort skulle bli pannkaka af hela bolsjevismen. Se O^{lxxxvii} nästa sida.

X Med anledning af den relaterade upprörande händelsen har det emellertid nu ifrågasatts en revision, af de bestämmelser som ge vetenskapen rättighet att taga hand om själfmördares lik. En dylik revision har redan förut, åren 1907 och 1910 (således för 14 och 11 år sedan) föreslagits och handlingarna, utgörande en diger lunta äro i säkert förvar i ecklesiastiskdepartementet^{lxxxviii}, där väl det nya förslaget i sinom tid också kommer att hamna^{x)}.

O Samtidigt telegraferas från London att britiska regeringen hittills icke funnit skäl att framställa anmärkningar mot det sätt hvarpå bestämmelserna i den rysk-engelska handelsöfverenskommelsen utföras. Man har icke heller några bevis för att bolsjevikpropagandan fortsatts efter öfverenskommelsens undertecknande (!!!).

Från Newyork meddelas d. 22 Mars att Daniels^{lxxxix}, som var marinminister under Wilson i ett tal i Memphis förklarade att förenta staterna icke kunna uppgifva sina kabelrättigheter beträffande ön Jap^{xc} i Stilla hafvet, äfven om det måste komma till krig. Han uttryckte emellertid den

---

^{x)} Se **X** nästa sida.

förhoppningen att ett krig med Japan som fått mandat öfver ön skulle kunna undvikas - - - (Människorna ä galna, det är bomsäkert – För en vanlig bonne ter det sig som om det vore bättre business att för en tiondel af den summa som ett krig skulle kosta, inköpa en annan liten ö,^{x)} och där etablera ett 10 gånger effektivare kabelnät än ön Japs, som sedan om så erfordras borde kunna ihjälkonkurreras med låga taxor etc.

X Fallet med flickstackaren har debatterats rätt mycket i pressen. En insändare skriver:
"Vår utmärkta läkarkår och vetenskapen vilja vi ej på minsta sätt beröfva material för sina medicinska studier. Nej, men materialet kan fås i tillräcklig mängd på humanare sätt. På våra fängelser, dårhus, ålderdomshem, asyler och uppfostringsanstalter dö årligen tusentals hvilka sakna anhöriga som sörja dem eller ens närvara vid deras begrafning. - - -

- - - skall den fattiga beröfvas de sina utan

---

^{x)} det finns godt om dem der nere i krökarna.

skonsamhet, borde de rika och burgna vara underkastade samma lag, men så är det ej fallet – ”bättre lik” få alla en kristlig, och ofta pompös begrafning

Af de 62^{x)} själfmördare som jag har haft nöjet att personligen känna, har ingen, så vidt jag vet, hamnat på Asgård^{xci} – de voro ju ”bättre lik.”

Upprorsrörelsen i Ukraina utbreder sig alltmer. Den Ukrainska bondehöfdingen Mahnos^{xcii} skaror ha haft stora framgångar. En hel liten armè på 30 000 man har besatt området Lovoso och afbrutit järnvägs förbindelsen mellan Moskva och Krim. Från Smolensk meddelas att rebellerna redan stått utanför staden men tillbakaslagits af de röda trupperna. Derefter ha bolsjevikerna igångsatt en våldsamt terror i staden. På några dagar ha 2000 personer skjutits.

Enligt sovjetpressen lider Budiennyjs^{xciii} armé svår brist på hästar och kavalleri. Foderbristen hotar för öfrigt att göra slut på hela sovjetarmens kavalleri som spelat en så

---

^{x)} 60 karlar, 2 kvinnor

stor roll. Likaså återverkar den hastigt ökade hästbristen ytterligare skärpande på transportförhållandena

”Vissheten om att ingenting veta är vishetens slutmål”

Montaigne

En ung målarinna hade gått sta´ och gift sig och så småningom fått en pånke, som hon själv ammade. Då hennes kvinliga kamrater frågade henne hur hon kunnat sjunka så djupt svarte hon: Jo ser ni, jag har hållit på med att kladda och måla så länge så nu tänkte jag försöka med nå´nting som jag vet att jag kan göra bättre än en karl.

Somliga af våra unga målarinnor gifta sig och de andra ha inte heller någon talang.

”Som maka, älskarinnas, moder är mannen en stympare vid sidan af kvinnan

Albert Engström (så sant så)

Lilla Olle, med djupt intresse åskådande hur lilla syster utfodras: Hör nu mamma, har pappa också mjölk i dom där?

Mamma: Nej Olle, han är ju karl.

Lilla Olle: - Javisst, han har pilsner föstås.

Den svenska riksdagen skall nu återigen ta itu med doktor Mårten Luthers lilla Katjes, hvilket föranledt professor Linderholm^{xciv} att skrifa en artikel, för lång för memo, hvarur förtjänar att anföras åtskilligt.

- - - Man tilltror sig att, liksom förut, för lärare och folk framlägga hela det gamla för allt flera som en tung samvetsbörda kända dogmat - - - med bevisningen tog man det, som synes till exempel i läran om Jesu ungdom, mycket, mycket enkelt. Efter några andra verser anföras dessa båda bibelspråk: "I honom bor gudomens hela fullhet likamligen^{xcv}" och sedan: "En enda är Gud och en enda är medlare emellan Gud och människor: en människa, Kristus Jesus". Derpå följer slutsatsen att Jesus uppenbarat sig "Såsom sann Gud och tillika sann människa". Det är verkligen fast otroligt att man bara vågar sig på en sådan bevisning, en sådan logik. Det är för dessa teologer som om ingenting händt sedan 400 talet eller sedan Luthers dagar.

Emellertid är situationen hos oss

nu efter den Rydéniska undervisningsplanen i kristendom^{xcvi} den, att striden står emellan Katjesen och – Jesu förkunnelse sådan denna sammanfattas förnämligast i Bergspredikan. Det kan icke vara tvifvel underkastadt att kyrkan föredrar – katjesen. Jesus af Nazaret har icke så stor auktoritet i den verkliga kyrkotron. Öfver honom står Paulus och öfver honom dogmat och Luther och nämligen Luthers Katjes

- - - Erfarenheten har lärt mig att man icke får begära för mycket af den kyrkliga "vetenskapens" stormän.

- - - Men den gamla Katjesens och herr Rodhes^{xcvii} bevisning för att Gud själf befallt dopet är ännu icke till fullo anförd enär också följande tillkommer:

"Guds ord och löfte om dopet lyder, såsom vår Herre Jesus Kristus säger i evangelisten Markus 16de kapitel^x): Den som tror och blifver döpt, han skall blifva frälst, men den som icke tror, han skall blifva fördömd" (så sade den milde Jesus)

- - (bevis för att Jesus ej sagt dessa hemska ord)

---

^x) när skrefs det? – 100-200 år efter Jesu död

- - - med det anförda har jag velat sätta fingret på den sjuka eller sjukaste punkten i hela vår religionsundervisningsfråga: Spörsmålet om åt barnen skall gifvas den religiösa sanningen så långt vi förmå, åtminstone i bibliskt historiskt hänseende eller om den skall förhållas^{xcviii} dem.

Jag har också velat på en bestämd och för Katjesen^{x)} mycket viktig punkt visa hur ohållbar, hur omöjlig återgången till Katjesen är med den historiska kunskap som nu gifves. Det är, för så vidt man icke skall helt "enkelt" strunta i hela frågan om religiös sanning och den enklaste hederlighet i fråga om historiska fakta, omöjligt att ställa sig på Luthers ståndpunkt. Vi äro skyldiga barnen sanningen. Det är icke rätt att ljuga för dem (hear, hear). Det är oförsvarligt att lära dem en hop saker i kristendomsundervisningen som de vid mognare år äro dömda att förlora tron på och därmed, såsom vanligen sker, kasta all religiös tro öfver bord (kasta ut barnet med badvattnet). Lärarna som nu i stort och växande antal insett den

---

^{x)} denna stafning är mig kär sen barndomen

gamla kyrkolärans ohållbarhet inför Jesu evangelium måste få rätt och frihet att följa sin egen öfvertygelse. Prästen bör ha samma rätt och frihet. Det är ett tvång och ett tyst kompromissande (jämte bränvinsadvokatyr) som är odrägligt och oförsvarligt och en röta för all djupare kristen tro och karaktärsutveckling (för den dogmtroende återstår nutilldags ej annat än att blindt hylla den katolska satsen: "Jag tror emedan det är omöjligt – jämför de polska judarna)

Starkt må betonas att den nya undervisningsplan som strukit Katjesen icke innebär och har ej håller åsyftat någon afkristning af det svenska folket och dess barn^{x)} - - -
- - -Tills vidare går det väl så att riksdagen håller på evangelium och kyrkan på katjesen. Och det gör riksdagen rätt i.

Stockholmsstudenterna äro en corps^{xcix} upprörda öfver att Hasselbacken tänka skinna dem på Valborgsmässoafton – och till på köpet inte ge dom mer än 12 ½ centiliter starkvaror. Det är roligt att se att Stockholmsstudenterna

---

^{x)} tvärtom

ändtligen fått en stor fråga om hvilken de för en gångs skull kunna enas.

En herre som säljer trolleriapparater mottog häromsistens en order på dylika. Brevet afslutades med ett postscriptum:

”Om det är så att jag för något af konststyckena skulle behöfva försvära mig åt Hin Håle, så sänd icke detta.

Brevet kom från Växjötrakten, det vill säga mörkaste Småln.

Då Lord Robert Cecil^c hör de konservativas jubel öfver att den fornda radikalen Lloyd George nu bättrat sig och blifvit en bland dem, kommer han att tänka på en gammal Limerick:

”There was a young lady of Riga.
Who went for a ride on a tiger
The returned from the ride
With the lady inside
And a smile om the face of the tiger”^{ci}

”Ibland när jag sitter på oppositionsbänken och ser ned på regeringsbänken och koalitionsunionisterna tycker jag mig alldeles tydligt kunna se tigerns^{x)} leende” Säger Lord Cecil malitiöst^{cii}. (Roligt). (De

---

^{x)} Lloyd George, som gör hvad han vill med partiet är tigern förstår den ärade läsaren

flesta Limerickar^{ciii} äro roliga, men betänkligt shocking – jag har infört ett halftjog i Prästhäftet^{civ}).

Gamle mäster Palm^{cv} höll den 25te April ett föredrag om ”Förnuftiga och oförnuftiga åtgärder mot alkoholmissbruket.” Talaren redogjorde inledningsvis för sitt arbete för 40 år sedan. Under sin kamp för socialdemokratiens utbredning fann han, att nykterhetsfolket dref en reaktionär rörelse, egentligen med religiös anstrykning. Talaren hade alltid kämpat mot densamma på grund af nykterhetsrörelsens egen art.

Mäster anförde till sist en statistik enligt hvilken i Köbenhavn , der man har 1200 restauranter och 2000 ställen där man kan få sprit i obegränsade kvantiteter – Pang! – Här kommer mäster med en mängd siffror som jag höll på att skriva ned men som vid närmare granskning befinnas vara rent af upp åt väggarna galna – Verkliga förhållandet tycks vara att i förbudsstaden Helsingfors omkring 11, halfförbudsstaden Kristiana^{cvi} 5, restriktionsstaden Stockholm 4 gånger så många fylltrattar botfällas som i det glada Kjobenhavn.^{cvi}

^{cviii}(Den tyskfranska röran, fortsättn. fr. sid 57

Utrikesministern Simons^{cix} måtte vid det här läget känna sig som en orm i en myrstack. ^{x)} De tysknationellas agitation mot honom har idag (d. 25te April) nått sin höjdpunkt Deutsche Tageszeitung^{cx} uppmanar doktor Simons att genom att frivilligt dra sig tillbaka stärka Tysklands diplomatiska ställning. Deputeranden von Lersner, hvars obehärskade uppträdande vid förhandlingarna i Paris ännu äro i friskt minne^{cxⁱ}, betecknade på ett möte i Lübeck Simons not till presidenten Harding som en fläck på den tyska värdigheten^{xx)} och hotade honom med att han måste bära ansvaret för denna aktion, som på det gröfsta stred mot hans plikt. I samma tonart gingo äfven de tysknationellas uttalanden under debatten i riksdagen, där en framstående talare förklarade att påkallandet af Amerikas medling var ett fullständigt

---

^{xx)} Hur ser en Schackerjudes^{cxii} värdighet ut?

^{x)} tycka att det börjar bli lite "kåfvat" som smålandskäringen sa då Hornpelle brassade på allt hvad han orka!

åsidosättande af värdigheten och att aktionen i de vidaste kretsar af tyska folket betraktades som ett slag i ansiktet. Samma talare beklagade också att regeringen gått för strängt tillväga vid afväpningen af sina egna landsmän och framkastade frågan om Tyskland var rustadt vid sin östra gräns. Han betonade att den fransk- polska militäröfverenskommelsen gjorde tyska rustningar nödvändiga - - - Då en oafhängig talare under ett anförande kom att beröra kejsarinnans begrafning, lämnade högern under protester salen.^{x)}

Briand har i en interview framhållit att tyska regeringens hållning till stor del påverkas af industrimagnaterna^{xx)} (just det) men han var öfvertygad om att dessas hållning skulle ändras när deras industriella egendom i Ruhrdistriktet af Ententen komme att tagas i säkerhet för betalningen af skadeståndet

---

^{xx)} Hvarför icke klämma efter dem med en stärkt progressiv skatt till gäldande af krigskadeersättning?

^{x)} Zebran är ett randigt djur ränderna går aldrig ur

(Fortsättning Sid 61 memo N° 30 b.^{cxiii}

^{cxiv} X(fortsättning från sid 96 på ” fransk-tyska röran)

att framlägga förslag som kunna bilda en lämplig förhandlingsgrundval, betyder alltså att Tyskland måste böja sig för Frankrikes anspråk - - -

- - - Till Amerika har Tyskland riktat en – man kan gärna säga förtvifvad – bön att bli skiljedomare mellan Tyskland och dess förra fiender och fastställa ett skadeståndsbelopp som tyskarna med förbundna ögon förklara sig villiga att betala.

Från mellantyskland meddelas att kommunisterna satt i gång en stor agitation för en röd revolution. Stämningen är mycket upphetsad bland den stora och mycket radikala arbetarbefolkningen och arbetslösheten bidrar till att öka missnöjet. Hvarje natt uppslås stora plakat med upphetsande upprop och trots arbetsledningens förbud äro kommunistagitatorer i verksamhet på arbetsplatserna. I Sangerhausen^{cxv} har man beslagtagit en kommunistisk vapentransport som bestod af två lastautomobiler med kulsprutor och gevär (sol.^{cxvi} den här gången inga kanoner – hur är de med afväpningen?)

Under konferensen i Hythe^{cxvii} diskuterades sätten att utkräfva betalning af Tyskland. Debatten visade att fullständig öfverenskommelse rådde mellan engelsmännen och fransmännen rörande sätten att utkräfva betalning af Tyskland och att det omedelbart måste tvingas att betala. Det påpekades att ockupationen af Ruhrområdet endast skulle bli temporär och upphöra då Tyskland betalat. Den skulle alltså icke få karaktär af annektering.

Enligt förljudande^{cxviii} kan intet tvifvel råda om att Ruhr-distriktet kommer att annekteras om Tyskland icke framlägger tillfredsställande förslag. - - -

- - - Briands afsikt med Hythesamtalen är icke i första hand att diskutera Ruhrfrågan utan att finna ett medel att förebygga Tysklands evinnerliga undanflykter för framtiden. - - - Frankrike vill inte vänta längre. Frankrike önskar ett slut på den komedi som Tyskland spelat allt sedan vapenstilleståndet.

(Det förefaller som om Mikaelns folk^{cxix} ”förlorat medborgerligt förtroende” i hela världen.

Le Matin ägnar den 24 april en artikel åt afslöjandet af Tysklands politiska manövrer, och påminner om tyskarnas tidigare försök att inskränka skadestandsproblemet, i det Simons i sitt memorandum till Amerika endast talade om de förstörda områdenas återuppbyggande och anklagade Frankrike att afsiktligt bevara ruinerna, ett vidunderligt påstående, som Briand nedslog då han med klara siffror visade Frankrikes väldiga ansträngningar för återuppbyggande, då detta är det bekvämaste sättet att afbetala en del af skulden och Hugo Stinnes och de andra entreprenörerna här kunna få ett rikt verksamhetsfält. - - - De bestämda löften den tyska noten innehåller äro fullkomligt otillräckliga. Efter vapenhvilan har Frankrike fullständigt återuppbyggt 200 000 byggnader, 50 000 provisoriska trähus^{x)} och uppfört 40 000 baracker. Tyskland erbjuder sig att uppföra 25 000 provisoriska hus (!!!) hvilket icke ens represen-

---

^{x)} Hur många ha Sverige levererat? – 0?

terar en tiondel af hvad som återstår att göra.

Om Hardings budskap skrifver Poincaré^{cxx} att då han uppställde den nya världen som en föresyn^{cxxi} för den gamla, kompletterade han sin tanke med ett uttalande som fördömde Tysklands politik,^{x)} i det han yttrade att Amerika icke underlåtit att motsätta sig försöket att vrida civilisationen baklänges och icke håller i framtiden skall tillåta något sådant.

Om förhandlingarna under Lympnekonferensen som afslutades d. 25 April skrifves:

Ehuru Frankrike och England afsky det nya besättandet af tyskt område, kommer Tyskland icke att undgå en ny framryckning af de allierades trupper, derest det icke kommer med tillfredsställande förslag. Den fransk-engelska öfverensstämmelsen är i detta afseende fullkomlig. Tyskland håller sitt öde i sina händer och de allierade ha tillräckligt visat sitt försonliga sinnelag för att om de nu fatta beslut också utan tvekan genomföra dem (fortsättn. Sid 55)^{cxxii}

---

^{x)} preusseriet, maktläran m.m

^{cxxiii}(Den tysk-franska röran, forts. från sid. 78, förra m.)

--- Ett af de argument som Folkförbundets motståndare i icke allierade länder ifrigast användt mot detsamma var att det vore ett af de allierades redskap för Versaillesstraktatens genomförande gentemot Tyskland. Nu har Tyskland själf sökt Folkförbundets stöd, idet att dess regering anhåller att Folkförbundet måtte gå i författning om inledande af det i folkförbundsakten föreskrifna skiljedomsförfarandet och medverka att de mot Tyskland tillämpade tvångsåtgärderna genast upphäfves (jämför lord Robert Cecils^{cxxiv} förslag)

Bland de allierade ha tydligen olika meningar rådt om de ekonomiska och militära tvångsåtgärdernas militära^{x)} berättigande innan den 1^{sta} Maj och innan något slutligt skadeståndsbelopp formligen begärts. Italien afhåller sig äfven nu från allt deltagande i deras verkställande, men man synes efter vidlyftiga öfverläggningar med de juridiska och andra sakkunniga ha kommit öfverens om att åtgärderna för

---

^{x)} lagliga?

att motivera sitt ändamål borde tillgripas genast och att de kunde byggas på hvad Tyskland redan brustit i sina fredstraktatsförpliktelser.

Originaltexten till det amerikanska svaret på den promemoria som doktor Simons den 26 mars öfverlämnade lyder:

Amerikanska regeringen konstaterar med tillfredsställelse att i doktor Simons icke officiella memorandum tyska regeringen otvetydigt ger uttryck åt sin önskan att lämna skadestånd intill gränsen för hvad Tyskland är i stånd att betala. Amerikanska regeringen står på de allierade regeringarnas sida i fråga om att hålla Tyskland ansvarigt för kriget och på grund deraf moraliskt förpliktadt att erlægga skadestånd i den mån detta ligger inom möjlighetens gräns. Det i doktor Simons memorandum inryckta^{cxxv} erkännandet af denna förpliktelse förefaller Förenta Staternas regering vara den enda rätta basis på hvilken en säker och rättvis fred kan uppbyggas, en fred i kraft af hvilken de olika nationerna

I Europa ännu en gång kunna ernå ekonomisk stabilitet. Amerikanska regeringen tror sig i doktor Simons memorandum förmärka en uppriktig önskan från tyska regeringens sida att åter upptaga förhandlingar med de allierade på ny basis, och hoppas att sådana förhandlingar, ännu en gång upptagna, skola leda till en snar öfverenskommelse, som icke endast tillgodoser de allierades berättigade kraf utan äfven tillåter Tyskland att tillitsfullt återupptaga sin produktiva verksamhet.

Enligt telegram af d. 5 April har Senator Knox^{cxxvi} förklarad för Lausanne^{cxxvii}, Vivianis^{cxxviii} följeslagare på hans Amerikatrip^{cxxix} att Förenta Staterna, om civilisationen på nytt löper fara liksom 1914, omedelbart komma att betrakta sig som hotade af denna fara och skola rådslå med alla länder som hotas.

Lausanne tillägger att Knox visat honom texten till denna punkt, hvilken är affattad i energisk form, att Knox tydligen särskildt tänkt på Frankrike då han utarbetade den och att den innehåller solida garantier för framtiden.

Knox resolution kommer att bli föremål för en långvarig och hetsig debatt i Senaten (den rör sig om Folkförbundet) men allt tyder på att Frankrike kan lita på att Senatens beslut kommer att ge garantier för Frankrikes återupprättande och trygghet.

I Senaten höll Briand den 5 April ett tal hvori han bland annat sade:

Tyskland, som sökte splittra de allierade finner dem nu fast sammansvetsade. Efter den 1^{sta} Maj kan Tyskland icke längre komma med undanflykter. Det blir då juridiskt konstateradt att Tyskland försummat sin betalningsskyldighet. Gälldenärens dåliga vilja är fullt klar på alla punkter, både i fråga om afväpningen och krigsbrottslingarnas bestraffning. Vi skola framhålla för våra allierade att en fordringsegare har rätt att utöfva tvång. I London urgerade^{cxxx} Tyskland fredsfördraget för att hindra oss att gå till aktion före den 1^{sta} Maj. Sedan terminen utlöpt är det vår tur att hålla på bestämmelserna.

--- Om Tyskland försöker undandraga sig sina förpliktelser, skall en stark hand ta

det i kragen. Tyskland kommer ännu att söka ta sin tillflykt till list. Det såg en af våra allierade tillfälligt aflägsnad från de andra och bedref genast i detta land en frenetisk propaganda, värdig Tysklands andliga klumpighet (bra) och förakt för andra nationer, men Amerika insåg rätta förhållandet och svarade att det med glädje tog ad notam^{cxxxii} Tysklands goda vilja att betala sin skuld då det bär ansvaret för kriget.

”Att Frankrike önskar att hafva till granne ett försvagadt Tyskland är blott alltför begripligt efter den vanvettiga ödeläggelse som tyskar hade låtit öfvergå deras land. Genom att under själfva återtåget, då de visste att sådan ödeläggelse icke kunde hafva det minsta militära värde, enligt tatarers och liknande folks exempel planmässigt förstora de värdefullaste produktionsmedel^{xx)} hafva dessa tyskar sått ett hat som kostar deras landsmän förfärande dyrt.^{x)} Här ingå hämden och omsorgen om ~~egen~~ trygghet mot upprepande en blott alltför legitim förening. Tysklands fältherrar hafva

---

^{x)} Hvad jag skulle hata kajserismen om jag vore tysk!

^{xx)} Hvilken skurkaktighet – och dumhet!

lastat på sitt folks skuldror ett berg af fiendskap. (ur en utmärkt artikel i ”Forum”^{cxxxii} af Ivar Lagerwall^{cxxxiii})

Briand har den 6 April i Senaten meddelat att arbetet med de förhärjade provinsernas återupprättande bedrifvits med sådan energi att redan nu 89 procent af den förstörda jorden lagts under kultur, 50 procent af fabrikena äro i full verksamhet och 99 procent af de förstörda järnvägarna reparerade. Tyska regeringen känner till detta och har likväl den djärfheten att i utlandet insinuera inför ett mot Frankrike vänskapligt sinnadt folk^{x)} att Frankrike underlåter att afhjälpa förstörelsen för att vidmakthålla hatet i världen. Detta förtjänar icke något svar.

Briand afgaf den 7 mars i Senaten förklaringar rörande Oberschlesien^{cxxxiv}. Han förklarade att de allierade icke skulle tillåta Tyskland att sammanbinda denna fråga med skadeståndsfrågan och att Versaillesfördragets bestämmelser beträffande Schlesiska frågan äro så klara att någon tve-

---

^{x)} Amerika

tydighet vid tolkningen är otänkbar. Briand meddelade vidare, att interallierade kommissionen kommer att afgesitt utlåtande om ett par dagar och att Oberschlesien kommer att delas enligt befolkningens votum^{x) cxxxv}

I Clemenceaus^{cxxxvi} första skriftliga utlåtande sedan hans afgang varnar han de allierade mot svaghets och uppskofspolitik. Han uppdrar en jämförelse mellan andan hos tyska folket, som ser sitt ideal i den råa styrkan och oförsynt trotsar segrarna, förberedande en revansch som skulle störta världen i nya katastrofer, och det tålmod de allierade visa i öfvertygelsen att den moraliska styrkans tid skall komma, slutligen framhåller han nödvändigheten af oupphörlig vaksamhet, ty, säger han, med eller utan ett fördrag är Tysklands trolöshet en maning att alltid vara på sin vakt.

x) ^{cxxxvii} Skall Polen få hela Oberschlesiens industriområde? Le Petit Parisien^{cxxxviii} påstår att ju mer man undersöker resultatet av folkomröstningen desto tydligare blir det att industriområdet i sin helhet bör tilldelas Polen, hvilket land icke behöfver lämna garantier för de insprängda

smärre tyska folkområdena, då dessas tyska karaktär hufvudsakligen berodde på emigranternas och tjänstemännens röster. Denna lösning skulle motsvara folkviljan. Innevånarna i Oberschlesien voro själfva af den åsikten att hela industriområdet måste tilldelas Polen, då 200 000 polska grufarbetare i detta distrikt äro fast beslutna att hållre förstöra alla grufvor än lefva under tyskt herravälde. Af dessa skäl är det sannolikt att Frankrike kommer att försvara principen att hela industriområdet öster om Oder skall tillfalla Polen.^{x)}

Le Journal^{cxxxix} framhåller att franska regeringen otvifvelaktigt kommer att uttryckligen motsätta sig ett sammanbindande af Oberschlesiska frågan med skadeståndet enligt Tysklands afsikt. Ett telegram från London meddelar att Oberschlesiens delning i London anses vara den enda möjliga lösningen af frågan. Frankrike kan räkna på Englands stöd.

Vossische Zeitungs^{cxl} franska korrespondent

---

x) oegennyttigt, ty därigenom minskas möjligheten för Tyskland att betala skadeståndet.

telegraferar nedanstående högst betydelsefulla politiska uttalanden från tongifvande fransk sida:

-”Enligt meddelande från välunderrättad fransk personlighet kommer för den tyska regeringen inom de närmaste dagarna att erbjuda sig ett tillfälle att göra de allierade nya förslag i skadeståndsfrågan och de allierade komma säkerligen att gå in på att diskutera dessa. Skulle det tyska anbudet därvid praktiskt nå gränsen för Tysklands förmåga då kommer det att upptagas till profning af de allierade - - - Den nuvarande situationen är utomordentligt kritisk och det är en missräkning om man betraktar Briands tal som en manöver af inre politisk karaktär för att lugna det franska parlamentet. Den franska regeringen är tvärtom fast besluten att såvida ingen öfverenskommelse träffats med Tyskland före den 1^{sta} Maj vidtaga åtgärder som skola få katastrofal betydelse för Tyskland. Tysklands existens är allvarligt hotad om den tyska regeringen icke kommer att använda sig af den utväg som nu erbjudes.

I Vossische Zeitung skrifver Georg Bernhard^{cxli} den 10de April

En utländsk sagesman, hvars informationsmöjligheter icke kunna betviflas, meddelar oss att mellan konferensen i London och Briands senaste tal i Franska deputeradekammaren en vidtomfattande öfverenskommelse ingåtts mellan England och Frankrike. I detta aftal tillförsäkrar England Frankrike all erforderlig militär hjälp gentemot Tyskland. I gengäld afstår Frankrike från sina intressen i väsentliga delar af mindre Asien (förmodligen åsyftas i främsta rummet Syrien), afstår från att bedrifva egen politik i Ryssland och lofvar England hela franska flottans understöd i händelse af konflikt mellan England och någon transatlantisk makt. (”Den politiske Kandestöber”?^{cxlii})

Från Paris telegraferas den 11te Mars: Med anledning af en del tyska manipulationer tror sig le Petit Parisien kunna beteckna tyska motförslag rörande skadeståndsfrågan såsom nära förestående. I officiella franska kretsar väntar man

att dessa motförslag äro afsevärdt lägre än i Paris öfverenskommelsen och följaktligen oantagliga. Också skola alla åtgärder som kunna befinnas lämpliga att föreslå de allierade för att tvinga Tyskland att betala nu ingående studeras. De experter som undersökt vissa ekonomiska straffåtgärder, att eventuellt tillämpas i nya områden efter den 1^{sta} Maj, luta mot ett fastställande af viss afgift på kolproduktionen i Ruhrdistriktet, hvilken årligen uppgår till 90 millioner ton (Det vill säga nära hälften af hela Tysklands kolproduktion som år 1913 uppgick till 191 millioner ton.)

Viviani har hållit ett storslaget tal i Newyorks handelskammare^{cxliii}, som hälsades med oerhörda ovationer och gjorde ett så starkt intryck, att handelskammaren lät på sin bekostnad trycka och utdela det i hela Amerika, i synnerhet till alla handelskamrer och föreningar i landet. Viviani vann en stor framgång när han förklarade att Frankrike ville betala sin skuld till

Amerika, men att det naturligtvis härför kräfdes att det själfvt finge betalning.

En storpamp inom industrien yttrade:

”Viviani har klart och tydligt visat oss att vi ekonomiskt och socialt äro solidariska med Frankrike, som framför allt är ett bålverk för ordningen och den enskilda egendomsrätten mot bolsjevismen och om en bräsch uppstode i detta bålverk skulle vi alla vara hotade.” Presidenten i Newyorks handelskammare tillfogade: Alla amerikanska köpmän och arbetare stå på Frankrikes sida i dess kamp för att få skadeersättning. Vi ha ingen medömkan med en gäldenär som bara kan gråta och tigga. Vi komma också ihåg, att att Tyskland redan innan det kände till summan af sin skuld skrek ut för hela världen att det aldrig skulle betala något. Vi kunna slutligen konstatera ett direkt samband mellan vår ekonomiska stagnation och ert skadestånd. Vi skola kunna exportera först när Europa hämtat sig, och det sker först när Frank-

rikes ruiner blifvit uppbyggda.

Från Berlin meddelas att de nya tyska förslagen i skadeståndsfrågan^{x)} komma att utgöra en appell till hela världens rättfärdighetskänsla och skola visa att de franska beskyllningarna för dålig vilja^{xx)} och bristande oppriktighet äro grundlösa. Emellertid är den politiska atmosfären så laddad med explosivämnen att alla möjligheter till förhandsdiskussion med motparten böra utnyttjas; innan de nya förslagen offentliggöras, så att alla missförstånd förebyggas.

Berlin 12/4. Tyska utrikesministern Simons har under samtal i Bern med förbunds-presidenten Motta^{cxliv} och andra neutrala statsmän fått ett klart intryck af de allierades beslut både att gå strängt tillväga mot Tyskland, för den händelse det alltjämt förhåller sig passivt, och att välvilligt öfverväga hvarje nytt tyskt försök att förhindra ett en allvarlig kris

--- Det kan anses sannolikt att Simons

---

^{xx)} Hur är det med den goda viljan rörande bestraffandet af krigsförbrytarna?

^{x)} hvilka i ordningen är det, Moses?^{cxliv}

sträfvar efter att finna en helt ny förhandlingsgrundval och icke ämnar nöja sig med att endast omforma det anbud som framlades och genast förkastades i London. I riksdagskretsar förmodar man, att denna förhandlingsbas skulle gälla Tysklands öfvertagande af de allierades skulder i Amerika på så sätt att Förenta Staterna blefve Tysklands hufvudkreditor och de allierade länderna sluppe ifrån den börda, förräntningen och afbetalningen af de väldiga skulderna till Amerika pålägger dem - - - Man väntar att presidenten Hardings budskap vid kongressens öppnande i dag^{cxlvi} skall innehålla viktiga meddelanden om Förenta Staternas hållning till denna plan
(Idèn är god men faen sku ha Tyskland till gäldenär)

Från London telegraferas den 12te april:
1^{sta} maj närmar sig och i diplomatiska kretsar sysselsätter man sig redan med frågan om hvilken ställning som skall intagas gentemot Tyskland. Man väntar att tyska regeringen skall framkomma med nya

förslag, och dessa förslag komma därefter att ingående prövas af de allierades experter. De allierade statsmännen vilja under inga förhållanden^{x)} diskutera saken med en tysk delegation i London. Möjligen kommer i nästa månad en interallierad konferens att äga rum i London för att besluta om de allierades vidare politik för den händelse Tyskland vägrar att betala.

Från Genève meddelas den 12te April att utrikesministern Simons förgäfvades gjort ansträngningar för att få förbundsregeringen^{cxlvii} att erbjuda sig som medlare för att underlätta återupptagandet af förhandlingarna rörande skadeståndet - - - "Det kan icke bli fråga om något diplomatiskt ingripande från Schweiz' sida till förmån för Tyskland." Man kan i Schweiz icke inse nyttan af att spela rollen af mellanhand då Tyskland är officiellt representeradt i de allierades hufvudstäder af sina ambassadörer. Genève-tidningen La Tribune^{cxlviii} förklarar att efter Simons förhandlingar på

---

^{x)} (efter de senaste bonnförsöken.)

kvällen Schweiziska regeringen beslöt att absolut icke företaga några diplomatiska åtgärder hos de allierade.

Från Paris telegraferades den 12 Mars: Kammaren debatterade idag de utgiftsposter i 1921 års budget som enligt fredsfördraget skola betalas af Tyskland hvarvid fastslogs att Tyskland redan före den 1^{sta} Maj borde ha betalt Frankrike 23 milliarder. Det påvisades att Tyskland, som påstod sig ha inbetalt öfver 21 milliarder i verkligheten knappast betalt mer än 3 milliarder och att det i själfva verket icke afbetalat ett öre på den allmänna skadeståndsräkningen. --- Frankrike har under denna tid i Tysklands ställe utgifvit 59 milliarder för att uppfylla förpliktelserna mot offren för kriget^{x)} och det kan icke fortsätta med att genom nya lån fylla den oerhörda brist som uppstått genom Tysklands försummelser. Det belopp som ännu erfordras för återuppbyggandet af de förhärjade områdena beräknas till minst 80 milliarder^{xx)} Det kan anses konstateradt att den skonsamhet hvarmed man

---

^{x)} Det är ju den upp- och nervända världen

^{xx)} tål vid att prutas på!

gått till väga under de senaste två åren icke bragt något resultat - - - Vi stå inför betalningsfristens utgång den 1^{sta} Maj. Vi veta med bestämdhet endast ett: Att vi vilja ha betalt. Vi vilja betalas på bättre sätt än blott med vackra ord. Vi ha ingen tilltro till Tysklands ord. ^{x)} ^{xx)} Om Tyskland icke vill betala måste vi själfva skaffa oss betaldt. Det är för oss en fråga på lif och död (enhälligt bifall).

I sitt programtal framhöll Harding att den kongressresolution, hvarigenom separatfred förklarades, på intet vis kan tydas som ett öfvergifvande af dem med hvilken vi delade krigets uppostringar. Denna åtgärd får icke lägga några svårigheter i vägen för genomförandet, under betalande af rättmätigt skadestånd, af det återuppbyggande, hvarefter hela Europa längtar. Vi ha redan uttryckligen och allvarligt framlagt vår ståndpunkt rörande ansvaret för kriget och nödvändigheten af rättmätigt skadestånd.

Presidenten Hardings budskap läses med stort intresse i Tyskland och tillfredsställer

---

^{x)} Hvad vi behöfva är garantier

^{xx)} Hvem fanen har det.

många (?), bland annat därför att det skapar klarhet angående Amerikas hållning och gör ett fullständigt slut på de naiva förhoppningar vissa kretsar hyst beträffande Amerikas ställning till Tyskland. Den liberala borgerliga pressen fastslår att Harding med största tydlighet har förklarat att Förenta Staterna icke blott i ersättningsfrågan utan också i fråga om ansvaret för kriget delar de allierades uppfattning, hvilket utesluter hvarje hopp från tysk sida att Amerika skulle vilja hjälpa Tyskland ut ur krisen.

”Osborne” skrifver från Paris att Briand konfererat med marskalk Foch^{cxlix} och general Weygand^{cl} och att man beslutat inkalla två årsklasser under fanorna. Man talar om ockupation af Ruhrområdet omedelbart efter 1 maj som en afgjord och oundviklig sak.

Förre krigsministern Andreè Lefevre^{cli} gör gällande, att Simons gjort undanflykter så lång tid för att söka vinna några månader i syfte att sätta Ludendorff^{clii} i stånd att organisera orgeschtrupperna^{cliii}, hvilka ännu saknar kanoner (??). Ett besättande af Ruhrområdet kan nu företagas utan blodiga

sammanstötningar, men om några månader skulle man möta motstånd. Lefèvre säger till slut, att nya förslag från Simons icke få leda till att ockupationen uppskjutes. Frankrike skall taga en pant, hvilket icke förhindrar fortsättandet af förhandlingarna, men denna pant är nödvändig, ty i annat fall skulle tyskarna fortsätta med sina undanflykter i oändlighet och man kommer då aldrig till påtagliga resultat.^{x)} Allmänna meningen i Frankrike är för öfrigt den, att man med hänsyn tagen till Tysklands ständiga dåliga vilja icke längre kan nöja sig med Tysklands underskrift, utan måste ha en pant som garanti för denna underskrift.

I ett tal som socialdemokraternas ledare Scheidemann^{cliv} höll i München den 12 april, förklarade han att doktor Simons hade jämnat vägen för ententeländernas chauvinister genom sitt anbud på 30 milliarder istället för de fordrade 216 (han har så rätt – jämför Lloyd George uttalande om de 60 procenten)

Från London telegraferas d. 16 mars:

- - - Tysklands nya förslag angående ska-

---

^{x)} troligen riktigt resoneradt.

deersättningen motses med mycken spänning. Under de senaste dagarna ha här verserats rykten^{cliv} som anses stamma från god källa och som gå ut på att den tyska regeringen planerar en kapitalafgift af 50 procent, som skulle inbringa cirka 180 milliarder och hvaraf hälften^{x)} skulle anvisas Ententen och andra hälften gå till tyska statskassan. Man kan ej här bedöma huruvida dessa rykten svara mot verkligheten, men i hvarje fall synes den hårdnackenhets med hvilken dessa rykten utspridas, utan att tidningarna kommentera dem, icke vara utan betydelse. United Telegraphs representant förde frågan på tal vid ett samtal med en finansman och fick det intrycket att denna plan i långt högre grad än någon annan skulle komma att betraktas som ett bevis för Tysklands beredvillighet - - - Om Tyskland genomför denna plan kommer man från engelsk sida icke att lägga några svårigheter i vägen vid förslag om uppskjutandet af infriandet af andra förpliktelser enligt traktaten, upp-

---

^{x)} sål. 90 milliarder; Tysklands senaste bud var 30 milliarder!

gaf finansmannen i fråga

(Idéen är god, men förefaller alltför hederlig för att ha födts i tyska hjärnor)

Se der! Jag tycks vara sannspådd. I dag, den 16 april kommer underrättelse från Paris att en "högt stående person" förklarar: vi ha fullgod anledning att inte tro på något allvarligt i de nya tyska förslagen. Vi tro inte på några underverk. Vi kunna derfor inte vänta oss att få se Tyskland, som i London erbjöd en fjärdedel af den summa som fastställts i Parisöfverenskommelsen nu erbjuda oss de återstående tre fjärdedelarna och inte håller före den 1^{sta} maj lämna oss de 12 milliarder kontant som Tyskland är skyldigt oss. Vi hoppas alltjämt kunna ockupera Ruhr tillsammans med engelsmännen^{x)} men vi skola ockupera det alldeles ensamma om det blir nödvändigt.

Från Paris skrives den 16de April:

- skadeståndskommissionen beräknar att det tonnage Tyskland levererat till de allierade uppgår till 2.113.545 ton. Den tyska regeringen har velat göra

---

^{x)} Engelsmännen ha nämligen just nu fullt schå med sin kolgrufstreik.^{clvi}

gällande att den levererat 4600 000 ton. Den tyska delegation som afsändts för att förhandla med skadeståndskommissionen har emellertid erkänt att endast kommissionens siffror kunna godkännas. Tyska regeringen beräknade värdet af fartygsleveranserna till 7.310 000 000 mark i guld men det anses i verkligheten endast uppgå till 495 698 000 guldmark.^{x)}

(Härom har förut skrivits i memo. Vill endast påpeka att den tyska siffran 4600 000 ton, för utlevererade fartyg förefaller en gryna öfverdrifven, då hela den tyska handelsflottans^{xx)} tonnage endast uppgick till 2 952 000 ton år 1913 – och att detta tonnage ej ökats under krigsåren är solklart.

Äro tyskarna så dumma att de tro att Ententens experter skola låta lura sig af ett dylikt klumpigt bondförsök – eller äro experterna verkligen så dumma att de låta lura sig? Jag mister alltefter jag blir äldre, förtroendet för "sakkunskapen". Bland alla

---

^{xx)} Statistisk årsbok; Taschenbuch der Kriegsflotten^{clvii}

^{x)} således 1/16 af Moses siffror

bibelns dalkarlar är dess påstående att: "Den som Herren gifver ämbetet gifver han ock förmågan^{clviii}" icke den minsta.

"Le Matin" meddelar den 17 april en förteckning öfver de punkter i Versaillesraktaten som den nuvarande amerikanska regeringen godkänner, och dem som den icke anser sig kunna godkänna.

Traktatens första del, folkförbundsakten, förkastas fullständigt. Amerika blandar sig icke i de politiska bestämmelser och gränsregleringar, som afse Sönderjylland, Belgien, Luxemburg, Elsass-Lothringen, Österrike, Tjeckoslovakien, Polen, Danzig, Memel^{clix} och Helgoland och vidare de bestämmelser som röra de tyska kolonierna. I fråga om ön Jap och Kiautsjau^{clx} förbehåller Amerika sig rätt att göra reservationer. Dessutom förkastas bestämmelserna om internationella arbetsbyrå^{clxi}. Följande afsnitt kunna accepteras, antingen i sin helhet eller med obetydliga reservationer: de nya tyska gränslinjerna, alla bestämmelser som röra militära, maritima

och luftförsvarsfrågor, bestämmelserna om krigsfångarna, regleringen om skadeståndsfrågan, alla direkta och indirekta straffbestämmelser, alla finansiella bestämmelser rörande hamnar, kanaler och järnvägar, bestämmelserna angående ockupationen af västra Rheinstranden, hvilket innebär att de amerikanska trupperna där icke komma att dragas tillbaka - - -

- - - Vidare meddelas att Harding för Viviani förklarar att Frankrike kan räkna på amerikanska regeringens fulla och kraftiga stöd i skadeståndsfrågan.

Den belgiske experten och storindustrimannen Solway^{clxii} har framlagt en plan enligt hvilken de allierade makterna skola öfvertaga de stora tyska fabrikerna i Rheinområdet. Han föreslår att reparationskommissionen tillsätta en mindre kommittè af sakkunniga, som skall utöfva kontroll öfver industriens hela tillverkning. Hela vinsten af fabriksrörelsen skulle gå till reparationsfonden. (Häri genom skulle den store Nietzsches, ~~idè~~ "skaparen af det moderna Tyskland", idè, att i eröfrade länder dessas produktionsmedel

skola öfvertagas af segrarna och innevånarna tvingas att intaga en ställning som endast till namnet skiljer sig från slafveri, förverkligas, (folk som inte trifs som slafvar, kunna ju alltid frivilligt lämna detta lifvet, säger Adolf Lasson^{clxiii})

Hur Frankrike nu uppfattar den tyska politiken i skadeståndsfrågan framgår af följande uttalande i "Echo de Paris"^{clxiv}: - Idag mera än någonsin låtsar Tyskland som om det vänder ryggen till parisöfverenskommelserna. Vi få se om dess hållning är densamma om några månader, då vi som herrar öfver Ruhrområdet hålla hela landets ekonomiska lif i våra händer

(Jag tycker inte riktigt om denna ton- verkar öfversitteri, men kanske behöfs detta gentemot tyskarna. – bäst för alla parter vore helt säkert om lord Robert Cecils råd, att låta en af Nationernas förbund, jämte Amerika, utsedd domstol reda ut härfvan, följdes (tvi så´n svenska)

Paristidningarna meddela den 17 Apr. närmare detaljer om det tyska försöket att erhålla Tjeckoslovariens medling hos de allierade i skadeståndsfrågan. Förslaget gick

ut på att Tyskland skulle afstå från sin fordran på Tjeckoslovakien, hvilken uppgår till 1200 millioner mark, om Tjeckoslovakien ville förmedla de tyska förslagen. I motsatt fall hotade man att fordra omedelbar betalning.^{x)}

Angående skadeståndskommissionens fordran på öfverförande af tyska riksbankens guldförråd till det besatta området skrifves från Berlin: - Då riksbanken är ett privat företag, kan Ententen enligt den internationella privaträtten hvarken borttaga den banken tillhöriga privategendomen eller utfärda föreskrifter om hur och hvar denna privategendom skall förvaras.^{xxx)} Äfven krafvet på att riksbankens guldförråd skulle uppläggas som pant för Ententens fordran på Tyskland kan från rättslig synpunkt icke försvaras. Blott rikets egna tillgångar, icke privategendom, kunna tas i anspråk af Ententen för dess fordran på Tyskland xx)

Hur var det med privategendomens hälgd under kriget, då tyskarna etablerade ett särskildt departement för hemforsling af flyttbart tjufgods – det väggfasta förstördes.

---

x) se + nästa sida. xxx) "Privat" framhålles här, liksom "fästningen" London under luftbombardemangen - -

xx) Se X sidan 88

+ Moses är sig lik, procentartagen hänga i – som Tjeckoslovakien emellertid nekade att göra sin fordringsegare den lilla väntjänsten, bör de ofvan nämnda inbesparade 1200 millionerna komma väl till pass vid gäldande af krigsskadeståndet. De äro obestriddigen statsegendom och kunna således beslagtagnas (den tjeckiska skuldförbindelsen.

Till svar på en del frågor i underhuset sade Lloyd George att Tyskland fortfarande tredskades i fråga om skadeståndet, rättegången mot krigsförbrytarna ^{x)} och afväpningen. ^{x)} Hittills hade tyska regeringen icke visat någon benägenhet för att komma med praktiska förslag i fråga om Versaillesfördragets utförande i bemälda afseenden. Under sådana förhållanden vore det de allierades oafvisliga plikt att konferera rörande de ytterligare åtgärder, som kunde bli nödvändiga för att genomföra fredsfördragets bestämmelser. - - - Regeringen komme att gå till verket medveten om att engelska folket hade för afsikt att se till

---

^{xx)} Under 2 års tid har, så vidt jag vet endast en (1) krigsförbrytare, en soldat, blifvit dömd – skandalöst

^{x)} Härvidlag hjälper det ej att gnälla om fattigdom ^{xx)}

^{x)} och med ungefär samma rätt.

att fördraget genomfördes.

X Från Paris meddelas den 19 April: - Skadeståndskommissionen har tillställt den tyska krigsskadeersättningskommissionen ^{x)} en not hvori kräfvades att tyska riksbankens hela guldförråd ^{xx)} före den 1^{sta} Maj skall öfverflyttas till tyska riksbankens i Köln eller Koblenz såsom garanti för att fredsfördragets bestämmelser utföras. I händelse Tyskland vägrar gå in härpå, kommer kommissionen att kräva omedelbart utlämnande af tyska riksbankens guldförråd. Kommissionen fordrar svar till den 22 April (det vill säga i morgon – skall bli intressant att se hur saken utvecklar sig – af ofvanstående framgår att Frankrike på intet vis tänker lägga vantarna på riksbankens guld – det fordrar endast att kofvan deponeras i ett kassahvalf till hvilket det ensamt har nyckel.

Hur går det om tyskarna neka att deponera guldförrådet i det besatta området.

Då måste väl fransmännen marschera

---

^{x)} Sicket ord! ^{xx)} C^a 1200 millioner.

på Berlin för att hämta det? Men mens fransmännen marschera på Berlin, marschera naturligtvis tyskarna ur sta'n med kassan – dumma vore de annars – och se'n blir det att traska rundt hela das grosse Vaterland.^{o)}

En pariskorrespondent skrifver den 20de April att på det hela taget har ögonblicket aldrig varit så gynnsamt för Frankrike att få igenom sina kraf gentemot Tyskland som nu, då Tyskland faktiskt står fullständigt isolerad i världen ^{x)} Hur stor dess isolering är, framgår af besvikelsen i tyska pressen öfver Hardings budskap till kongressen och Amerikas svar på de tyska noterna under den senaste tiden. Man väntar på ett eller annat sätt tillkännagifvande från Amerika att det bifaller Frankrikes hållning, äfven om ingen vågar hoppas på att de Amerikanska Rheintrupperna skola delta i den utvidgade ockupationen.

Vid konferensen i Lympne^{clxv} kommer

---

^{xx)} förslag om medling i konflikten mellan Tyskland och de allierade

^{x)} som bekant ha Schweiz, påfven, Tjeckoslovakien och Amerika alla afböjt Tysklands ^{xx)}

^{o)} Jämför Trascapatrullo i "Frihetsbröderna"^{clxvi}.

Briand att för Lloyd Georges framlägga det franska projektet till straffåtgärder mot Tyskland. Förslaget går ut på upptagande af en afgift på 50 a 70 francs pr ton kol som brytes i Ruhrgrufvorna. Dessa skola fortfarande bearbetas af de tyska arbetarna, men under kontroll af franska ingenjörer. Med fördelningen af kolet kommer man att förfara på samma sätt. Man beräknar att produktionen likväl kommer att uppgå till 75 procent af den tidigare som var 250 000 ton årligen. Planens genomförande skall äga rum under öfverinseende af en civil öfverkommisarie

(Mr Dick ber att få påpeka ett litet obetydligt räknefel som insmugit sig i ofvanstående notis. Ruhrdistriktet producerar nämligen icke 250 000 ton stenkol årligen utan 90 millioner ton, det vill säga 250 000 ton dagligen. Dylika små grodor vimlar det af inom press och politik – alla, tyskar, engelsmän, fransmän, dra sina strån till stacken. Jämför i förra häftet, det engelska världsbladet som baserar en vidlyftig kalkyl på det faktum att Tysklands statsskuld

belöper sig till 2,300 millioner, då den i verkligheten uppgår till 230 milliarder – Lefve sakkunskapen!

--- Då Tyskland tvingar de allierade att ta nytt område i pant, spelar det ett farligt spel. Ruhrockupationen blir icke endast ett påtryckningsmedel, utan ett sätt att göra sig betald. Om därför, hvilket tyvärr icke är troligt, det icke inträffar ett fullständigt omslag före den första maj, skola de allierade då inleda en ny politik, som går ut på att de göra sig själfva betalda.

Med anledning af Tysklands i ödmjuk ton framförda begäran (" bönen^{x)} - se noten = tyska regeringens) om Amerikas medling i skadeståndsfrågan, telegraferas från Washington att utrikesdepartementet därstädes ännu på kvällen den 19de April icke hade mottagit något som hälst officiellt meddelande i skadeståndsfrågan från Tyskland samt att Washingtonregeringen antar erbjudandet att vara medlare eller skiljedomare endast i det fall Frankrike skulle begära det. Det tyska förslaget att Tyskland skulle öfverta de allierades skulder till Amerika har där mottagits endast

---

x) bönen! O Mikael's folk^{clxvii}.

med en axelryckning och icke ens diskuterats.

När Vivianis regering lämnade Amerika fick han följande afskedshälsning af Staten Newyorks regering; - "Hälsa Frankrike att vi stå på dess sida såväl i skadeståndsfrågan som i alla andra frågor och att vårt förbund med er är ouplösligt (så ska det låta).

Enligt Lokalanzeiger^{clxviii} kritiserade majoritetssocialisterna och de tysknationella skarpt appellen till Harding. Scheidemann uttalade sig mycket skeptiskt rörande detta steg och Helferich^{clxix} ansåg åtgärden vara den skadligaste som kunnat vidtagas, samt framhöll att partiledarna ställts inför ett fait accompli^{clxx}. Icke ens regeringspartierna tycks på förhand underrättats om notens afsändande.

Det besannas sig^{clxxi} att Vatikanen afböjt att medla hos Harding

I konservativa kretsar framkallade Tysklands anmodan, hvilken i likhet med alla viktiga beslut gjorts utan riksdagens hörande, fullkomligt raseri. Deutsche Zeitung^{clxxii} skrifver sålunda : En förtviflans handling! Låt oss

dock utropa för hela världen: Fehrenbach^{clxxiii} och Simons ha icke i tyska folkets namn begärt (bönfallit om) nåd hos Harding och öfverlåtit till honom att bestämma nationens öde! – Millioner och åter millioner skola upprörda vända sig från en regering, som förråder landet till en främling. Att på nåd och onåd kapitulera medan fienden ännu befinner sig i landet är väl det fruktansvärdaste en nation kan göra och detta skedde den 21 April 1921. (Den tyska noten var hållen i en rent ut hundaktigt krypande ton man var beredd att foga sig i allt hvad Uncle Sam i sin godhet och visdom behagade besluta).

I riksdagen rådde allmän förargelse öfver utrikesministerns uppträdande utan folkrepresentanternas vetskap eller hörande och rykten gingo att detta missnöje var så starkt att det skulle leda till Simons och Fehrenbachs afgang.

Kommunisterna rusta sig synbarligen för att dra nytta af krisen. Die Rote Fahne^{clxxiv} innehåller idag ett upprop hvari det heter att 1^{sta} Maj blir nästa stora

stridsdag, då det beväpnade^{x)} proletariatet skall slå ett afgörande slag för rådsrepubliken Tyskland. (Det blir en treflig 1^{sta} Maj med kommunistuppror och inmarscherande ententetrupper.)

I sina kommentarier till Amerikas svar på Tysklands hänvändelser, konstaterar Le Temps^{clxxv} att Amerika 1) vägrar uppträda som skiljedomare, 2) anmodar Tyskland att formulera lämpliga förslag (de föregående kunde tydligen ej diskuteras), 3) erbjuder sig att eventuellt transmittera dessa förslag till de allierade för att dessa kunna förhandla med Tyskland. Den första punkten omintetgör den tyska manövern, genom hvilken Tyskland, då det anhöll om Förenta staternas medling, angrep Versaillesfördraget och ville förmå Amerika att utöfva påtryckning på de allierade. Rörande punkt 2) anmärker Le Temps att om Tyskland skall kunna åtaga sig för de allierade acceptabla förpliktelser, måste tyska folket komma till insikt

---

^{x)} trots afväpningen

om sin ställning och sina skyldigheter. Ord äro tyvärr icke tillräckliga, man måste ha fakta och säkerhetspanter. Beträffande punkt 3) konstaterar tidningen att Amerikas erbjudande göres i tydlig önskan att icke göra de allierade en otjänst. Le Temps tillägger att de förslag Amerika eventuellt skulle förmedla bli garanterade af Amerika. Denna garanti blefve, förutsatt att den blir tydligt formulerad, till fördel för Tysklands fordringsägare, ty dessa kunde sedan anhålla om amerikanska regeringens hjälp vid genomdrifvandet, kanske under 30 år framåt, af de förpliktelser Tyskland ingått under Förenta Staternas auspicier^{clxxvi}. (??)

Enligt Berliner Tageblatt^{clxxvii} förljudes^{clxxviii} att tyska regeringen den 24 eller senast den 25te apr. skall låta sina förslag afgå till Harding - Hvad de finansiella prestationerna beträffar, har utrikesministern igår icke lämnat något tvifvel om att ett utomordentligt offer är nödvändigt (verkligen!) Man måste utgå ifrån att utrikesministern kommer att i största möjliga mån tillmötesgå motpartens anspråk (man har till sist

fått klart för sig att det ej går att skoja längre)
- - - Af Tysklands olika demarcher^{clxxix x)} i skadestandsfrågan är hänvändelsen till Förenta staternas president den märkligaste. Den kan betraktas som ett sista desperat försök att slippa undan nederlagets ekonomiska konsekvenser i den omfattning som en reglering af skadestandsfrågan genom de allierade själfva skulle medföra. Den erinrar om hur Tyskland kastade sig i presidenten Wilsons armar på hösten 1918 för att undgå en fullständig militär katastrof. Tysklands förhoppningar på Wilsons försonande mellankomst grusades af Versaillestraktaten och det har redan visat sig att hänvändelsen till Harding icke hörsammats. Tyskarna anses ganska allmänt vara dåliga diplomater och man måste medge att de näppeligen kunde ge ett bättre bevis på riktigheten af denna uppfattning än framställningen till Harding. - -

- - - Presidenten Hardings indirekta uppmaning till Tyskland (fortsättning X sid. 57^{clxxx}

---

x) Marsch- demarche

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

clxxxi

- Läsaren: Hvad hette det berg hvarifrån Moses förutsåg det förlofvade landet
- Lars August: Mosebacke

- Konduktören, till en ung fru med 4 små barn:
  - "Hur gamla är barna"
  - Frun: Det äldsta är fyra år
  - Konduktören, misstroget: "Undras om inte det femte är påbörjadt"
  - Frun, rodnande: - Syns det redan?

- Då va storkalas hos Lundkvistens igår, hör ja
- Ja, di fira äldsta sonens myndighetsdag
- Myndighetsdag? Han ä la mer än 21 år?
- Ja han ä 25, men de ä ju då en får motbok

- Stamgästen: - Nå, ska inte lilla tuttan gifta sej snart med sin baron? -
- Tuttan: - Nä, de blir visst aldri af – jag vill inte gifta mig me honom för han ä jämt full och då han nå'n enda gång ä skapligt nykter, så vill han inte gifta sej me mej.

- Söndagsjägaren: - Det förefaller mig som om jag skulle ha sett er förut. Hvar träffade jag er
- Drefkarlen: - här i armen

- Nilsson: - Hva sa den vackra butiksflickan då du stal en kyss åf'na?

- Jonsson: - Hon sa: - behagas de inte nå'nting mer idag? (Så ska en expiditris vara)

- Tillåter fröken att jag erbjuder er mitt paraply
- Men ni har ju inte någe paraply
- Nä, men va ska vi förresten med paraply, då de inte rägnar! (bra)

- Mildred: - Min fästman är så rysligt glömsk
- Eyvor: - Ja det har jag märkt, jag har ofta ett vådligt besvär med att få honom komma ihåg att det inte är med mig han är förlofvad.

- Känner fröken några lyckliga äktenskap?
- Neej
- Men frökens föräldrar va väl lyckliga?
- Jaa då, de va dom visst de, men dom va inte gifta

- Om ja vore i dina kläder gifte ja mej mä enkan Jonsson
- Då kan du la göra utan att vara i mina kläder

- Lars Olsson som varit uppe i ett ärende hos direktörens och där blifvit bjuden på kunjak, talade sedan om för de andra gubbarna att det var så fina mattor i rummen att han hela tiden måste spotta i myssa. (jag ser gubben för mig)

- En äkta man sökte skilsmässa från sin

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

hustru vid en domstol i Texas. Som bevis företedde han en fonograf som återgaf en af hans hustrus sparlakansläxor^{clxxxii}. Skilsmässan beviljades genast af den enhälliga juryn.

(Pappa har bjudit en vän på en enkel hvardagsmiddag:Lilla Olle, vid bordet: - Hörnu pappa, ä de här inte kalfstek?

Pappa: - Jo min gosse.

Lilla Olle: - Men pappa sa ju till mamma att pappa skulle komma hem me en fårskalle till midda´n.

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

Fotnoter.

ⁱ Texten i Memorial 30 a hoppar omkring på ett en aning förvirrande vis. Vi tror det beror på att han var tvungen att vara sparsam och dessa häften kostade pengar, vilket har gjort att han fyllt på alla sidor i häftena, ibland i efterhand, i en inte alltid lättbegriplig ordning. Men jag ska via fotnoter på vägen försöka lotsa er rätt!

Ang. hur texten läses i häfte Memorial 30 a:

Först läses det tidigast skriva (från 5:e april 1921): sidan 1 -54

Därefter fortsättningen av "Tysk – franska röran" (som skrivits senare i april) från Memorial 29 b, och som läses i denna ordning:

- 1) sid 61 – 96
- 2) sid 57 – 60
- 3) sid 55 – 56

Sedan avslutar han Memorial 30 a med en fristående samling roliga historier på sidorna 97 – 99, som kan läsas när man vill.

Jag lägger alltså in fotnoter längs vägen så ni inte kommer bort!

ⁱⁱ Sid 1. Det framgår på försättsbladet att Edvard skriver "The Memorial 30 a", 5:e april – 27:e april 1921

ⁱⁱⁱ Sid 1. "utrikesministern": Förenta Staternas utrikesminister (kallad Secretary of State), var 1921 Charles Evans Hughes (1862 – 1948) jurist, progressiv republikan, guvernör i New York 1907-1910, ledamot och så småningom chefsdomare i Högsta Domstolen, utrikesminister under två presidenter (1921 – 1925; Warren Harding och Calvin Coolidge).

Sveriges utrikesminister vid denna tid var Herman Wrangel (1857 – 1934) diplomat: bl a Sveriges ambassadör i London 1906 – 1920, representerade Sverige vid förhandlingarna i Paris om Nationernas Förbund 1919, och utrikesminister 1920 – 1921.

^{iv} Sid 1. "Folkförbundet": annat namn på Nationernas Förbund (eng. League of Nations) källa Nationalencyklopedin: NF var en organisation 1920–46 med säte i Genève för internationellt samarbete, skapad av segrarmakterna vid första världskrigets slut. Tanken framfördes 1918 av USA:s president Wilson (och som han fick Nobelpriset för 1919) med principer för hur en varaktig fred skulle kunna säkras samt hur världen i framtiden skulle bli "trygg för demokratin" Medlemmar blev de 29 segrarmakter som ratificerade freden, plus ett antal neutrala stater. Men inte USA, som aldrig blev medlem, Wilson lyckades aldrig övertyga framför allt Republikanerna i USAs senat.

De besegrade i kriget utestängdes till en början, liksom Ryssland. Wikipedia på engelska har en ytterst utförlig artikel om NFs hela historia: http://en.wikipedia.org/wiki/League_of_Nations.

^v Sid 1. "den nya presidenten": Warren Harding (1865 – 1923), som efterträdde Woodrow Wilson 1921. Han motsatte sig Nationernas förbund, hade problem med skandaler och korrupktion under sin presidenttid och har rankats av historiker som en av de sämsta presidenterna, men är omvärderat litegrand på en del punkter, framför allt för sitt intresse för teknologi och kultur och för minoritetsbefolkningens rättigheter. Han dog 1923 innan han kunde fullfölja sin valperiod och efterträddes av sin vicepresident Calvin

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

Coolidge. (orsaken till hans plötsliga död anses vara troligen hjärtsvikt, men intressant skvaller florerade om att hans hustru skulle ha förgiftat honom på grund av hans kvinnoaffärer, och hon vägrade att låta honom obduceras.)

http://en.wikipedia.org/wiki/Warren_G._Harding

vi Sid 2. "ex-kejsar Karl": Karl I (1887 – 1922) kejsare av Österrike och under namnet Károly VI kung av Ungern 1916 – 1918, och den siste härskaren av det därefter sönderfallna riket Österrike-Ungern (och den siste Habsburgska härskaren). 1918 tvingades Karl i landsflykt till Schweiz (men försökte återta makten i Ungern två gånger 1921) Västmakterna deporterade honom till Madeira där han dog 1922. Eftermälet om Karl är delat: var han "en svag diletterant, för svag för de svårigheter han mötte"? (österrikaren Helmut Rumpler) eller var han (som Anatole France skrev): "den ende anständige ledare som har kommit fram igenom kriget, han var ett helgon som ingen lyssnade på. Han önskade uppriktigt fred, och var därför föraktad av hela världen. Det var en underbar chans som gick förlorad."

Han saligförklarades faktiskt 2004 av Påven Johannes Paulus II.

http://en.wikipedia.org/wiki/Charles_I_of_Austria

vii Sid 2. "Buda-Pesth": Budapest, Ungerns huvudstad, som ju består av två delar, Buda och Obuda, på ena sidan Donau, och en tredje, Pest, på andra sidan.

viii Sid 2. "Grefve Battyany": Bör vara Greve Tivadar Batthyány (1859 – 1931) politiker och minister. Släkten Batthyány är en förnäm ungersk släkt som kan spåras tillbaka till Ungerns grundläggande 896.

http://en.wikipedia.org/wiki/Tivadar_Batthy%C3%A1ny

---

ix Sid 2. "Steinamanger": är det tyska namnet på staden Szombathely som ligger i västra Ungern, nära gränsen mot Österrike, som Karl I besökte under sitt misslyckade försök att återta makten. Det är Ungerns äldsta stad, grundad av romarna år 45 med det latinska namnet Savaria <http://en.wikipedia.org/wiki/Szombathely>.

x Sid 3. "Grefve Erdödl": namnet är "Erdödi" alt. "Erdödy", ytterligare en gammal förnäm ungersk släkt, (adel sedan 1459) med ett charmerande namn. Den Grefve Erdödy som omnämns här är troligen Tamás Erdödy (1886 - 1931) som var kejsare Karl Is barndomsvän och adjutant http://en.wikipedia.org/wiki/House_of_Erd%C5%91dy

xi Sid 3. "Överste Lehár": Anton Freiherr von Lehár (1876 – 1962) en österrikisk officer av ungersk ursprung, som efter första världskriget militärt stödde Karl Is misslyckade försök att återta makten.

http://en.wikipedia.org/wiki/Anton_Leh%C3%A1r

Kompositören Franz Lehár (1870 – 1948) var hans bror.

http://en.wikipedia.org/wiki/Franz_Leh%C3%A1r Här förstås en naturlig paus för lite musik, från Franz Lehárs operett "Glada änkan" (premiär 1905, här med Beverly Sills, på engelska från 1977) med "Vilja" <https://www.youtube.com/watch?v=cv7zBzObsH8>

xii Sid 3. "Grefve Andrassy": Greve Gyula Andrassy d. y. (1860 – 1929) ungersk politiker.

http://en.wikipedia.org/wiki/Gyula_Andr%C3%A1ssy_the_Younger

xiii Sid 3. "monarch of all he surveys": från en dikt av William Cowper (1731 – 1800, brittisk poet): "The Solitude of Alexander

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

Selkirk” som handlar om den skeppsbrutne skotske sjömannen Selkirks (1676 – 1721) känslor då han i fyra år bodde ensam på en obobodd ö (Más a Tierra i ögruppen Juan Fernandez Islands utanför Chiles kust) Selkirk blev delvis förebilden för Daniel Defoes ”Robinson Crusoe” från 1719. Versen där detta ingår: (med ett översättningsförsök av mig)

*I am monarch of all I survey, / Jag är kung över allt jag ser
My right there is none to dispute; / min rätt där kan inte bestridas
From the centre all round to the sea, / från dess mitt ända ut till havet
I am lord of the fowl and the brute. / är jag herre över fåglarna och djuren.*

Hela dikten hittas här:

http://en.wikisource.org/wiki/The_Solitude_of_Alexander_Selkirk

Selkirks spännande historia:

http://en.wikipedia.org/wiki/Alexander_Selkirk

xiv Sid 3 ”Hohenzollerns kommandobrygga”: Tyska kejsaryachten ”S.M.Y. Hohenzollern” (”Seiner Majestät Yacht Hohenzollern”) använt av kejsarna mellan 1878 och 1918. Bild:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5e/Willy_St%C3%B6wer_Yacht_Hohenzollern.jpg

xv Sid 4. ”den indelta armén hurrade inte (Strindberg)”: citatet är från August Strindbergs novell ”Svenska Folket” som ingår i den satiriska novellsamlingen ”Det Nya Riket” (1882) Novellen finns digitaliserad här: <http://runeberg.org/strindbg/nyariket/0028.html>

xvi Sid 4. ”Ententen”: den allians av länder som, under ledning av Storbritannien, Frankrike och Ryssland, utgjorde den ena och segrande parten av de stridande under första världskriget. (motståndarsidan var Centralmakterna)

xvii Sid 4. ”Oedenburg”: det tyska namnet på staden Sopron i Ungern. Liksom Szombathely/Steinamanger ovan, grundades Sopron av romarna, då med namnet Scarbantia.

xviii Sid 4. ”Times”: Den brittiske dagstidningen, som grundades 1785 och ges ut fortfarande, numera ägd av Rupert Murdoch.

http://en.wikipedia.org/wiki/The_Times.

Ta en läsa-tidningen-paus med dagens ”Times” online:

<http://www.thetimes.co.uk/tto/news/>

xix Sid 4: ”Tredje internationalen”: ofta kallad Komintern (Kommunistiska Internationalen) en sammanslutning av kommunistiska partier i världen med mål att sprida revolutionen; bildades 1919 i Moskva av upplöstes av Stalin 1943. Sveriges Kommunistiska Parti (nuv. Vänsterpartiet) deltog i Komintern, några av delegaterna var Zäta Höglund and Kata Dalström. <http://en.wikipedia.org/wiki/Comintern>

xx Sid 6. ”Briand”: Aristide Briand (1862 – 1932) progressiv politiker, fransk statsman, mångårig premiärminister fram till 1929, mottagare av Nobels Fredpris 1926 http://en.wikipedia.org/wiki/Aristide_Briand

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

xxi Sid 6. "John Bull" en symbol för England och engelsmännen, särskilt i politiska teckningar. Se Dagbok VIII, fotnot 61, Sid 15.

xxii Sid 8. "Prins Andreas af Grekland": Andreas av Grekland och Danmark (1882 – 1944) fadern var Kung Georg I av Grekland; han tillhörde det kungliga släktet Schleswig-Holstein-Sonderburg-Glücksburg (vilket innebar också dansk kunglig släkt). Själv var Andreas far till Prins Philip, nuvarande brittiska drottningen Elisabeths make. Kungadömet mötte svårigheter under första världskriget som ledde till att kungafamiljen fick gå i exil, (Andreas bror Kung Konstantin tvingades abdikera och Andreas dömdes till döden av en revolutionsdomstol; de räddades av den brittiska flottan men återvände efter kriget. Andreas deltog då i grek - turkiska kriget (1919-1922) som gick dåligt för Grekland, och han fick en del av skulden. Han tvingades i exil återigen 1922 (räddades än en gång av Engelska flottan) och dog i Frankrike.

[http://en.wikipedia.org/wiki/Prince Andrew of Greece and Denmark](http://en.wikipedia.org/wiki/Prince_Andrew_of_Greece_and_Denmark)

xxiii Sid 8. "Brussa": Kallas numera Bursa. Historiskt, kulturellt och ekonomiskt mycket betydelsefull stad i nordvästra Turkiet grundad runt 200 f kr <http://en.wikipedia.org/wiki/Bursa>

xxiv Sid 8. "Astral-Fredrikson": Astral enligt SAOBs definition 3: *till l. härrör från l. tillhör l. har afseende på den värld l. det "plan" som enligt den nyaste teosofiens läror utgör ett mellanled mellan den fysiska världen l. det fysiska "planet" o. den "mentala" världen l. det "mentala" "planet" samt bildar det närmaste materiella underlaget*

för känslan. Astrala väsen. Astral materia." Undrar just vilken Fredrikson han liknar på ett astralt vis?

xxv Sid 9. "Tillvälla sig": SAOL: *tillvälla sig ngt* med våld bemäktiga sig

xxvi Sid 9. "Det ska stafvas så!": Trodde nog Edvard hade fel, då jag inga spår hittade av "ägga" i SAOB eller SAOL, utan att det nog är "egga" i alla fall. MEN! Ordet "ägga" kan hittas i Rietz "Svenskt dialektlexikon", och möjligen kan Edvard ändå ha en något långsökt poäng om ursprunget. "ÄGG 2, f. 1) (såsom i riksspr.) *egg, den hvassa kanten på skärande verktyg; ÄGGA 2, v. a. 1 bryna, hvässa. Vg. (Elfsb.) ÄGGA I HOP, v. a. 1 sammansy egg mot egg"*

xxvii Sid 10. "hrr": herrarna

xxviii Sid 10. "Hugo Stinnes": (1870 – 1924) tysk konservativ politiker och en av de mest inflytelserika industrialister (kallad Tysklands "Företagar-Kaiser") under Weimarrepubliken. Han skapade en av dåtidens största tyska industrikonglomerat "Stinnes AG" inom gruvor, handel, rustning, tidningar och industri. Efter hans död föll koncernen samman.

Ur Time Magazine 1923: "*His aim is the control of the European steel industries, and, like all mysterious figures who move in the no-man's-land of international politics, he stands to win whichever side comes out on top"*

Ur New York Times 1921: "*Some say he owns Germany. Some call him a bloated capitalist, intent on converting Germany into a gigantic trust."*

[http://de.wikipedia.org/wiki/Hugo Stinnes](http://de.wikipedia.org/wiki/Hugo_Stinnes)

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

xxxix Sid 10. "Harding" Se sid 1, fotnot v "den nya presidenten" och fotnot iv om "Folkförbundet"

xxx Sid 10. "Knox resolution": Knox – Porter Resolution: ett beslut från amerikanska kongressen 2/7 1921, undertecknat av President Harding, som officiellt avslutade Förenta staternas engagemang i första världskriget. (Senatorn Philander C. Knox, Pennsylvania och från Representanthuset Stephen G. Porter, Ohio)
http://en.wikipedia.org/wiki/Knox%E2%80%93Porter_Resolution

xxxi Sid 10. "3) Ingen tillslutning från Förenta staterna" Denna punkt fortsätter överst på sid 11.

xxxii Sid 12. "posityr": ur SAOB: "*POSITUR* äv. *POSITUR*, förr äv. *POSTUR* (jfr t. *positur*, eng. *posture*; av ä. fr. *posture*), numera föga brukad; ställning l. attityd som person l. djur intar; (kropp)ställning, hållning; stundom äv. allmännare: belägenhet, situation; särsk. i uttr. ställa l. sätta sig i posityr, inta en (viss) attityd l. ställning"

xxxiii Sid 12. "Splendid isolation": ett uttryck som ursprungligen beskrev brittisk utrikespolitik, från början under Napoleonkrigen 1809 – 1810. Kanadas premiärminister George Eulas Foster beskrev 1896 britternas inställning så här: "*In the midst of this terrific commotion, England stood erect: wrapt up in her own impregnability, the storm could not affect her: and therefore, while others trembled in its blast, she smiled at its fury.*"

xxxiv Sid 12. "Knox": där vart det ett "s" för mycket!

xxxv Sid 12. "Kolgrufvestreiken" Under Första världskriget hade gruvor och järnvägar kontrollerats av staten, och man skulle efter kriget återlämna kontrollen till de privata ägarna som då skulle sänka lönerna. Den liberala regeringen sköt upp återlämnandet till mars 1921 just p.g.a. strejkrisken.

[http://en.wikipedia.org/wiki/Black_Friday_\(1921\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Black_Friday_(1921))

xxxvi Sid 13. "redobogen": (SAOB) "*(numera knappast br.) övergående i bet.: tjänstvillig l. tjänstfärdig l. förekommande l. medgörlig o. d.*"

xxxvii Sid 14. "den nuvarande torybehärskade premiärministern": David Lloyd George (1863 – 1945) liberal politiker och statsman; handelsminister 1905 - 1908, finansminister 1908 – 1915, premiärminister 1916 – 1922 (krigtidskoalitionen) och liberala partiets partiledare 1926 - 1936. (och parlamentsledamot för Caernarvon Boroughs i Wales 1890 – 1945) Han var en nyckelperson, särskilt som finansminister, i grundläggandet av den moderna välfärdsstaten. http://en.wikipedia.org/wiki/David_Lloyd_George

xxxviii Sid 15. "Le Moniteur Universel" fransk dagstidning grundad i Paris 1789 och nedlagd 1901. Le Moniteur var den stora tidningen under franska revolutionen, länge regeringens officiella organ och till och från en ren propagandaskrift.

http://fr.wikipedia.org/wiki/Le_Moniteur_universel

Några nummer finns digitaliserade på Gallica/Bibliothèque nationale:
<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/cb34452336z/date.r=.langEN>

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

^{xxxix} Sid 15. "landstigningen i Frejus": ort i sydöstra hörnet av Frankrike, där Bonapartes landstigning skedde 1799. Edwards utdrag ur Le Moniteur (om de nu är äkta förstås) visar ackanamej hur snabbt ens perspektiv kan förändras vissa lägen.

^{xl} Sid 16. "Pedagogiska sällskapet" grundat i Stockholm 1892, med syfte att verka för främjande av undervisning

^{xli} Sid 17. "rektor Svedelius": Carl Svedelius (1861 – 1951) rektor vid Högre Realläroverket i Stockholm (=Norra Real) 1906 – 1926. Citat ur Nationalencyklopedin: "*en pedagogisk debattör och en energisk främjare av idrott särskilt bland skolungdom*" Det har nyligen skrivits att Norra Real under hans tid var Stockholms mest progressiva läroverk. Skrolla ner på länken här så får ni se ett porträtt och läsa mer om Carl Svedelius, "Snoken" kallad:
<http://hem.bredband.net/patlon/nr/rektorer.html>

^{xlii} Sid 18. "Frans Lehár" se sid 3 fotnot ix. (Och lyssnade ni inte på Viljasången då, gör det nu!)

^{xliii} Sid 18. "den tappra Lehárs och Karl der plötsliches påskafärd" "Påskkrisen": första kuppförsoket som började på påskafton 1921. Här mera i STOR detalj om Karl Is två olika kuppförsoök:
http://en.wikipedia.org/wiki/Charles_I_of_Austria%27s_attempts_to_retake_the_throne_of_Hungary

För övrigt tycker jag att "Karl der plötsliches" är jätteroligt!

^{xliv} Sid 19. "till numerären det minsta af riksdagens tre stora partier": Liberala samlingspartiet, ett svenskt riksdagsparti under åren 1900 –

1924. Partiet var i regeringsställning 1905-1906 (Karl Staaf) och 1917-1920 (Nils Idén.)

http://sv.wikipedia.org/wiki/Liberala_samlingspartiet

^{xliv} Sid 23. "det af bondehöfdingen Antonov ledda upproret har från Tambovska guvernementet": Alexandr Stepanovich Antonov (1888 – 1922) växte upp i den lilla staden Kirsanov i regionen Tambov Oblast i sydvästra Ryssland, var från början revolutionär, fängslades, fick amnesti och återvände till Kirsavov, där han valdes till chef i "folkets polis" (att särskiljas från tsarens polis): Militsiya. Han reagerade emot bolsjevikernas politik, och blev en av ledarna i Tambovska upproret. 1920 deltog över 50 000 man i bondearmén. Med hjälp av kemiska vapen, tungt artilleri, avrättning av civila (och koncentrationsläger med mycket hög mortalitet, främst för civila, huvudsakligen kvinnor, barn och åldringar) kvästes upproret av Röda Armén 1921. Regionen Tambov Oblast tros ha förlorat en kvarts miljon i döda.

http://en.wikipedia.org/wiki/Tambov_Rebellion

^{xlvi}

ьков) den näst största staden i Ukraina; mellan 1920 – 1934 var Charkiv huvudstad i Ukrainska SSR. Ligger i nordöstra Ukraina nära gränsen till Ryssland. Staden var en av värdstäderna för EM i fotboll 2012.

^{xlvi} Sid 23. "Isvjestija": Izvestija (ryska: Известия) en av de största nyhetstidningarna i Ryssland, grundad 1917. Det förtjusande fullständiga namnet på Sovjettiden: *Известия Советов народных депутатов СССР, Rapporten från Sovjet av folkets suppleanter i Sovjetunionen*. <http://en.wikipedia.org/wiki/Izvestia> Alla ni

rysktalande kan nu ta en liten läsa-tidningen-paus och gå in på dagens Izvestija online: (detta är en kul länk med onlinetidningar från hela världen; gå in i vänstermarginalens "titles by country" och skrolla fram Ryssland, där ni hittar Izvestia)

<http://www.pressdisplay.com/pressdisplay/viewer.aspx>

xlvi
Sid 24. "konstituanten": grundläggande national/folkförsamling (äldre, statsvetenskaplig terminologi)

xl
Sid 24. "Kamenev": Lev Borisovitj Kamenjev (1883 – 1936) Han var revolutionär bolsjevik av judisk börd och framstående sovjetisk politiker (och gift med Trotskijs syster Olga Kamanjeva.) Han var bl a under en kort tid 1917 den nya republikens första stadschef. Under Stalin föll han i onåd och avrättades.

http://sv.wikipedia.org/wiki/Lev_Kamenjev

^l Sid 25. "egen juridiktion" SAOB: behörighet att skipa lag o. rätt, domsrätt; rättsskipning; rättsförvaltning. Ur Wikipedia: "Det som framför allt skiljde städerna från landskommunerna var att dessa hade egen juridiktion det vill säga egna underrätter, kallade rådstuvurätter, senare rådhusrätter, till skillnad från landskommunerna vilka lydde under häradsrätter." Vid kommunreformen 1971 bl.a. avskaffades städernas rådhusrätter och ersattes med tingsrätter. 14 svenska kommuner benämner sig av olika skäl fortfarande som "stad", däribland inte Sigtuna, vilket kan tyckas vara synd eftersom Sigtuna, grundad 980, var den allra första egentliga staden i Sverige. [http://sv.wikipedia.org/wiki/Stad_\(Sverige\)](http://sv.wikipedia.org/wiki/Stad_(Sverige))

^{li} Sid 25. "Columbi ägg": en parabel som visar att ett problem som ses som omöjligt innan man vet lösningen, kan ses som trivialt när lösningen väl är känd.

Ur Nordisk Familjebok 1906 (tack Runeberg.org):

"Columbus' ägg, en från en mycket spridd anekdot hämtad sinnebild på något svårt problem, hvars lösning är förbehållen endast snillet men efteråt synes så enkel, att enhvar tycker sig ha kunnat lika väl finna den. Anekdoten om ägget, hvilken först 1565 af en italiensk historieskrifvare blifvit öfverförd på upptäcktsfararen Columbus och hans försvar för värdet af sin upptäckarbragd, hänför sig enligt Vasari (1550) till den italienske arkitekten Brunelleschi. Denne skall nämligen 1420 i en kongress af arkitekter, sammankallad för frågan om domkyrkans i Florens afslutande medelst en kupol, ha skördat åtlöje för sitt djärfva projekt och då föreslagit, att den arkitekt, som kunde få ett ägg att stå på spetsen ofvanpå en marmorskifva, skulle få uppföra kupolen. Sedan de öfrige förgäfvos försökt få ägget att stå upprätt, tog Brunelleschi det med grace, stötte dess smala ända mot marmorskifvan och fick det sålunda att stå. Då konstnärerna utropade, att det kunde äfven de hafva gjort, genmälde han leende, att de också skulle förstått att hvälfva kupolen, om de sett hans modell eller teckning."

Här en länk till William Hogarths (1697 - 1764) illustration: Columbus Breaking the Egg

[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Columbus_Breaking_the_Egg%27_\(Christopher_Columbus\)_by_William_Hogarth.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Columbus_Breaking_the_Egg%27_(Christopher_Columbus)_by_William_Hogarth.jpg)

^{lii} Sid 25. "Tiderna förändras, sa borgmästaren gick brandvakt". Jag har letat febrilt efter den ursprunglige borgmästaren, men endast hittat en ordspråksbok där frasen finns med när jag sökte på alltid pålitliga SAOB: frasen hittades under definitionen på "ordstäv": "Tiderna äro ombytliga"– sa' borgmästaren, tienstgjorde som brandvakt." Boken är en samling av G Holmström: "Sa' han, sa' hon – Ordstäfsboken innehållande omkring 1100 ordstäf samlade och

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

---

ordnade av G.H." vars första upplaga kom ut 1876. Den har inga referenser. Så vem borgmästaren är, är höljd i historiens dunkel.

liii Sid 25- "la haute volée": "de högt flygande", "första klass" i sammanhang överklass, societeten, mode etc.

liv Sid 26. "Viktorias strandväg": En av Londons mest berömda gator, "The Strand". [http://en.wikipedia.org/wiki/Strand, London](http://en.wikipedia.org/wiki/Strand,_London)

lv Sid 26. "Allt flyter..." etc: sagt av Gustav Lagerbring (1847 – 1921) svensk politiker, militär och ämbetsman. Han var riksdagsman i Andra kammaren 1894 – 97 (för "Nya Centern") och Första kammaren 1900-13 (för "Första Kammarens moderata parti")
[http://sv.wikipedia.org/wiki/Gustaf Lagerbring](http://sv.wikipedia.org/wiki/Gustaf_Lagerbring)

lvi Sid 27. "Menneskelighed": svågern Valdemar Vedels bok; en samling essäer, utkom 1920 - så vitt jag kan se finns den inte i något svenskt offentligt bibliotek. Det Kongelige Bibliotek i Köpenhamn sammanfattar innehållet:

Indhold: Om Nydannelse i Tidens åndsliv; Spillet's Formler; Livsløgn og Livssandhed; Humanisme ; Digt og Liv; Nikodemus' Skriftemål; Konservative Værdier; Menneskelighed; Mål og Midler; Tale på Skamlingsbanken; Germanske Følelser og Hr. Peter Nansen; Rus-Tale; Tilfældet Romain Rolland; Den europæiske Treklang

lvii Sid 28. "grundtvigianska": Nikolaj Frederik Severin Grundtvig, (1783 - 1872) dansk präst, politiker, översättare, folkbildare och författare, betraktas av danskarna vara, vid sidan av Sören

---

Kierkegaard, en av de stora tänkarna under 1800-talet. Han grundade folkhögskolan, för bildning av de breda folklagren, särskilt bönderna, som han såg som en stor politisk kraft och kulturbärare. "Grundtvigianism" är benämningen på den folkrörelse och politiska åskådning Grundtvig grundade: bönderna skulle, för att bryta adelns makt, befrias: materiellt genom att arbeta för självvägande, och andligt genom folkhögskolorna.

lviii Sid 28. "en parisisk chiffonier": Edvard menar inte en möbel här, och efter lite letande hittade jag ett tydligen vanligt 1800-tals uttryck chiffonier eller rag-picker, som avser någon som levde på att rota i sopor och samla skräp för återanvändning och försäljning.

<http://en.wikipedia.org/wiki/Rag-picker>

Dags för en musikalisk paus!

Mark Knopfler "the Ragpickers dream" från 2002

<https://www.youtube.com/watch?v=muAsbH99vao>

Scott Joplins första "rag" i tryck hette "Original Rags" (1899) med en rag-picker på omslaget" Bilden:

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Original_Rag_front_cover.jpg

och så här låter Joplins fina pianomedley:

<https://www.youtube.com/watch?v=3ybSmkyDjZI>

En liten poesi-paus kan vara på sin plats också:

(ur Francis S. Salturs "Shadows and ideals" 1890.)

The Old Rag-Picker of Paris

When somber midnight glooms the rushing Seine,

From dismal lanes and famine-haunted slums,

Regardless of the biting sleet or rain.

The chiffonier with tottering footsteps comes.

Aroused reluctantly from pitying sleep,

He must begin his long and changeless round.

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

---

*Pausing before each corner garbage-heap.
With weary eyes that ever seek the ground.
He sees the glitter of the boulevard.
The life, the revel and the dazzling glare ;
But from it all his spirit is afar ;
He totters on without a hope or care.
The merry throngs that rush to (oläsligt) ball BxiAfhe
Mark not his rags or his dull, searching eye ;
He spurns their silly jests, he can not wait,
And to his gloom serenely passes by.
He hears no more the drunken roisterer's song,
The quip and cackle of the noisy crowd ;
The sad, unpeopled streets to him belong,
And, conscious of his sovereignty, is proud.
In barrels foul he thrusts his flickering lamp,
And in the mass of rubbish, moil and dust,
He sometimes finds, perchance, all soiled and damp,
A woman's letter, breathing love and trust.
Or scraps of paper, edged with ash and mold,
His sharp pick stirs before his eyes alert.
Sweet messages in lovers' language told.
Or poet's rhymes now laureled in the dirt.
But rags and ribbons are alike to him ;
He can not stop to dream the hours away.
For to his wretched garret, far and dim.
He must repair before the break of day.
Ah! strange to think, that in that town, alone.
This chiffonier, with vacillating feet,
Unheeded, destitute, by men unknown.
May yet obtain triumphal joys complete!
For a dark day may come when, undismayed,
He will appear, the favorite of Fame,
And from the height of some red barricade
Proclaim to earth his everlasting name.*

---

lix Sid. 28. "förbudsfåneriet": debatten om ett rusdrycksförbud inför folkomröstningen 1922 - Sveriges första folkomröstning - då det lite oväntat av somliga röstades mot "införandet av fullständigt rusdrycksförbud" – fast motboken (infört 1917) fick vi behålla till 1955.

http://sv.wikipedia.org/wiki/Folkomr%C3%B6stningen_om_rusdrycksf%C3%B6rbud_i_Sverige_1922

lx Sid 28. "Skånska Socialdemokraten": dagstidning i Helsingborg, började utges 1907 och gick upp i Arbetet 1965.

lxi Sid 29. "Ossian – Nilsson: K.G. Ossiannilsson (1875 – 1970) svensk författare (ytterst produktiv: romaner, noveller och lyrik) och översättare. Valdes till Socialdemokraternas ungdomsförbunds första ordförande 1903, men lämnade posten året därpå efter kontroverser. 1928 anslöt han sig till det fascistiska Sveriges nationella ungdomsförbund (som han lämnade vid andra världskrigets utbrott). Bodde i Lingham utanför Linköping från 1916 till sin död. Liten musikpaus: han skrev texten till Hannes Alfvéns "Sveriges flagga" (mer känd som "Flamma stolt" gissar jag) som låter så här när den sjungs av Chalmers manskör, Valborg 2011:

<https://www.youtube.com/watch?v=-VhQg-dOXNk>

lxii Sid 31. "advokatyr": NE: argumentering genom halvsann bevisföring.

lxiii Sid 33. "Den engelska kolgrufstreiken har gått i putten": Detta är "Black Friday" – 15 april 1921 då ledarna för de brittiska transport-

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

och järnvägsfackföreningarna offentliggjorde att de beslutat att inte sympatistrejka för gruvarbetarna. Se sid 12, fotnot xxxv.

[http://en.wikipedia.org/wiki/Black_Friday_\(1921\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Black_Friday_(1921))

lxiv Sid 34. "Daily Herald": en numera nedlagt brittisk dagstidning utgiven i London 1912 – 1964. Den nylanserades som "The Sun" som senare såldes vidare till Rupert Murdoch.

[http://en.wikipedia.org/wiki/Daily_Herald_\(UK_newspaper\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Daily_Herald_(UK_newspaper))

lxv Sid 34. "trippelalliansen": se Wikipediaartikeln i fotnoten xxxv ovan, och dess vidare öden i

[http://en.wikipedia.org/wiki/Triple_Alliance_\(1914\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Triple_Alliance_(1914))

lxvi Sid 35. "dekreterade": av "dekretera" (SAOB): [jfr holl. *decreteeren*, t. *dekretieren*, af fr. *décréter*, afl. af *décret* (se DEKRET); jfr äfv. eng. *decree*] *afgöra, besluta, fatta beslut om, bestämma, fastställa; förordna, stadga, påbjuda, utfärda påbud om (ngt). oeg.: med själftagen auktoritet o. en viss tvärsäkerhet*

lxvii Sid 35. "Amerikanska utrikesministern Hughes" se sid 1, fotnot iv ovan

lxviii Sid 36. "skråköpingsmässigt": Skråköping, (jfr Grönköping, Kråkvinkel) skämtsamt benämning sedan 1840-talet på "efterbliven småstad", introducerad av Carl Anton Wetterberg (1804 – 1889) läkare och författare (pseudonym Onkel Adam)

http://sv.wikipedia.org/wiki/Carl_Anton_Wetterbergh

lxix Sid 36: "Den spräckta Rebeckan", "Järngaffeln" m fl: byråkratiska absurditeter Edvard skrivit om i tidigare häften.

lxx Sid 37. "Tamboyskaguvernementet" (eg. Taboyskaguvernementet) se sid 23 fotnot xlv och xlvi.

lxxi Sid 37. "Nordentoft" troligen den danske läkaren Paul Nordentoft. En bok släpptes 1909: "Naar en Dommer tager fejl", av danske författaren Palle Rosenkrantz, om denne läkare (känd för fosterfördrivning, ekonomisk brottslighet, kvinnovåld och hustrumord)

Hittade en del spår på släkten Nordentofts hemsida nordentoft.com: (texter av Johan Nordentoft, privata brev och Pouls dotter Else Enemarks bok.)

"Det ærgrede Jens Nordentoft, at han ikke havde sørget for at få sine søskende til at indtage en fælles og fast, ensartet stilling til spørgsmålet om navneforandringen".....

"Og sin egen noget følelsesbetonede eftergivenhed fortrød han bittert, da lægen Poul Nordentoft nogle år senere lønnede den gamle slægts beredvillighed med at slæbe dens navn gennem skarnet i retssager om assurancesvig, forsterfordrivelse og hustrumord. Den vanære, der med disse sager overgik navnet, red ham i mange år som en mare"

Brev/Benedict 13/2 1911:

Medens jeg var hjemme, opskræmtes vi alle på det alvorligste, ved at Poul blev anklaget for at have øvet vold mod en ung pige, som havde konsulert ham i Thisted."

Brev/Benedict: Marts 1918:

Et skår i glæden i vor forlovelsestid var det, da Poul arresteredes i marts 1918, og uhyggeligt var det at læse de første meddelelser derom;"

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

Brev/Ingers indlæg 13. februar 1919:

"Og så kom jeg dog til at udsende den igen på denne dag, hvor vi atter har fået et stærkt stød, idet vi har læst i bladene, at assessor Simonsen indstiller til ministeriet at anlægge aktion mod Poul, som skyldig i sin hustrus død"....."Jeg blev så ført ind til Poul. Opdageren Jessen Jensen var først til stede, senere en Shitter hele tiden. Jeg var der ca. 1 u time. Poul blev ved at holde på mig, hver gang jeg ville gå. Han græd meget af og til, men jeg tror ikke, at alt hvad han sagde, var sandt, ligesom han heller ikke dyede sig for et udfald mod Astrid."

Ur Else Enemark: Mit sære sind (1996):

"Hendes (mitt tillæg: "henne" är: Inger Merete Nordentoft 1903 – 1960 dansk pedagog, författare och vänsterpolitiker http://sv.wikipedia.org/wiki/Inger_Merete_Nordentoft) far, Poul Nordentoft, blev løsladt i 1929 på foranledning af hans families forslag om det, på den betingelse, at han forlod landet. Hans Bror, provsten ved Holmens kirke Johannes Nordentoft, skriver til en af Pouls døtre om det: "Af hensyn til de unge i familien" Poul dukker op på Else Enemarks arbejdsplads på Kastaniegården, skønt hun havde valgt at være "Frøken Ulrich". Han ankommer med en ny dame. Om de var gift allerede dengang, kan hun ikke huske, men de blev det, før de rejste til Afrika, hvor han havde fået en god stilling i et medicinalfirma."

^{lxxii} Sid 38. "tillställas Nationernas Förbund": Ålandsfrågan var en tvist mellan Sverige och Finland om Ålands politiska tillhörighet efter Första världskriget (efter Tsarysslands kollaps och Finlands självständighet 1917) som avgjordes av Nationernas förbund 1921 genom den s.k. Ålandsmodellen. Åland tillerkändes Finland med villkoret att Ålands språk och kultur skulle respekteras. <http://sv.wikipedia.org/wiki/%C3%85landsfr%C3%A5gan> Ålandsmodellen är fortfarande en modell för konfliktlösning med komponenterna: 1. Suveränitet 2. Autonomi 3. Minoritetsskydd 4. Demilitarisering <http://sv.wikipedia.org/wiki/%C3%85landsmodellen>

Själva beslutet och inlägg av Sveriges statsminister Hjalmar Branting, (som framförde "Sveriges regerings djupa besvikelse" och protest, men att man var beredd att "lojalt tillerkänna Rådets besluts giltighet") och Finlands utrikesminister Carl Enckell 4/6 1921: http://www.kulturstiftelsen.ax/traktater/svenska/1921a_sv.htm

^{lxxiii} Sid 39. "finnkolisarna": mindre artig benämning för finländare: kommer från "finnkoling" ett äldre slanguttryck för finländare, av finskans "kuule" " som betyder ung. "hörru du, hallå" och inspirerats av Albert Engströms figur "kologen" (källa: språkprofessor Jan Strid, Linköpings Universitet)

^{lxxiv} Sid 40. "Korpral Blom": Johan Blom (1830 – 1912) försvarsagitator, f.d. indelt korpral, under 1890 – talet utsänd på föredragsturnéer av den nationalkonservativa försvarsföreningen Sveriges Rätt.

^{lxxv} Sid 40. "Hedinska" bör syfta på Svens Hedin (1865 – 1952) upptäcktsresanden och författaren, som blev ledamot i alla tänkbara Akademier och Sällskap inom vetenskap och kultur tidigt på 1900-talet. Han var ytterst Rysslandsfientlige: redan 1912 utkom hans skrift "Ett varningsord": där han menade att Sverige hotades av Ryssland och att om inget gjordes skulle kosacker dansa segerdanser på Stockholms gator. Skriften trycktes i mer än en miljon exemplar. 1918 skrev han "Sveriges Öde" om att ett kommunistiskt Ryssland innebar en fara för Sveriges och Finlands säkerhet. Han var en stor Tysklandsvän under både första och andra världskriget (då han var stor Hitler-beundrare och hade starka

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

nazistiska sympatier) Den minst sagt kontroversielle Hedins intressanta engelska Wikisida är längre och mångsidigare än den svenska, så jag länkar hellre till den.

http://en.wikipedia.org/wiki/Sven_Hedin

^{lxxvi} Sid 40. "certen": trodde att rimligen borde stått "sorten", men SAOB visar att Edvard visste vad han skrev: "cert": def 1 sjöterm, slag, typ av tex fartyg (i sht i mellersta o. norra Sv.) def 2: oeg.: slag, art; ofta med nedsättande bibetydelse (jfr eng. "certain").

^{lxxvii} Sid 41. "mitt häfte "Deutschland über alles": ytterligare ett av Edwards tillsynes förkommna häften.

^{lxxviii} Sid 41. "Treitschke": Heinrich von Treitschke (1834 – 1896) tysk historiker och nationalistisk, anti-liberal och antisemitisk politiker.

^{lxxix} Sid 41. "Ministerpresident Gunaris": Dimitrios Gunaris / alt stavning Gounaris (1864 – 1922), Grekisk högerpolitiker, bl a konseljpresident 1921 -1922. Efter det grekiska nederlaget i Mindre Asien 1922, ställdes Gounaris m fl inför krigsrätt, dömdes till döden och avrättades.

^{lxxx} "(gulåte Konstantin få skjuts!)": ang. Kung Konstantin, Prins Andreas och den Grekiska situationen: se sid 8 fotnot xxii.

^{lxxxix} Sid 41. "Afgörandet af Oberschlesiens öde": Återigen komplikationer efter första världskriget och Versaillesfreden. Efter våldsamheter på gränsen mellan Weimartyskland och Polen, och en folkomröstning i mars 1921, avgjordes gränsdragningen av

Nationernas Förbund på hösten 1921.

http://en.wikipedia.org/wiki/Upper_Silesia_plebiscite

^{lxxxii} Sid 42. " den tilldelade spritransonen": gäller förstas motboken.

Här en artikel som skildrar utförligt hur det gick till:

<http://www.torehartung.se/content/i-dagarna-ar-det-femtio-ar-sedan-motboken-forsvann>

^{lxxxiii} Sid 43. Edwards **X** här hänvisar fram till **X**-et överst på sidan 45. "Med anledning af..."

^{lxxxiv} Sid 43. **X**: Jag tror Edvard fortfarande avser samma kryss som i fotnoten ovan, alltså överst på sidan 45, eftersom hans kommentar fortfarande gäller händelsen med den skånska flickan och överheten.

^{lxxxv} Sid 44. "Petrograd": Rysslands näst största stad Sankt Petersburg, som kallades Petrograd 1914 – 1924 och Leningrad 1924 – 1991. Grundades av tsaren Peter den Store 1703.

^{lxxxvi} Sid 44. "Sinoviev": Grigory Zinoviev (1883 – 1936) rysk ledande bolsjevik och sovjetisk politiker i yttersta toppen, mest känd för sitt långvariga ledarskap för Kommunistiska internationalen och sina försök att förvandla Tyskland till ett kommunistland på 20-talet. Senare utmanade han Stalin, och avrättades 1936.
http://en.wikipedia.org/wiki/Grigory_Zinoviev

^{lxxxvii} Sid 44. Edwards **O** dyker upp mitt på sidan 45.

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

^{lxxxviii} Sid 45. "ecklesiastiskdepartementet": (av latinets *ecclesia*: kyrka) Detta pampiga namn hade våra dagars Utbildningsdepartementet mellan 1840 – 1967, då den hade hand om kyrkliga och prästerliga frågor, kultur, allmän uppfostran, arkiv, bibliotek, akademier, museer, utbildning och forskning. Den sista ecklesiastikministern (och den första utbildningsministern) var Olof Palme.

^{lxxxix} Sid 45. "Daniels": Josephus Daniels (1862 – 1948) journalist, tidningsutgivare; marinminister 1913 - 1921 (Secretary of the Navy) under president Woodrow Wilson, ambassador till Mexico 1933 – 1941 under Franklin D. Roosevelt. En intressant figur i den något förvirrande amerikanska tidiga 1900-tal.

^{xc} Sid 45. "ön Jap": Ön "Jap" är (ögruppen) Yap i Mikronesien, tilldelad Japan vid freden i Versailles 1919, men under överseende av Nationernas förbund. (Förenta staterna upprättade handelsförbindelser 1922) Ön var då en viktig länk för internationell kabeltelegrafering. Efter andra världskriget övergick förvaltningen av Yapöarna till Förenta Staterna, 1986 uppgick öarna i federationen Mikronesien och blev självständigt. <http://en.wikipedia.org/wiki/Yap>

^{xci} Sid 47. "Asgård": betyder ju Asarnas hemvist (Gudarnas heliga plats) i nordisk mytologi men vad har det med saken att göra? Efter åtskilligt huvudkliande och googlesökande klarnar det: Asgård var ett öknamn på Anatomiska Institutionen i Uppsala (vilket skulle förstås ligga närmare till för Edwards självmördarbekanta att eventuellt ha skickats, än Lunds anatomiska institution dit den skånska flickan

hamnade.) Källa för Asgård som öknamn: Ortnamnsregistret <http://www.sofi.se/ortnamnsregistret>

^{xcii} Sid 47. "Mahnos": Nestor Machno eller Makhno (1888 – 1934) ukrainsk anarkistisk revolutionär, ledare för en stor bondearmé under ryska inbördeskriget som stred mot tyska, österrikiska och vitryska kontrarevolutionära styrkor i Ukraina och även mot Röda Armén. http://en.wikipedia.org/wiki/Nestor_Makhno

^{xciii} Sid 47. "Budiennyj": Semjon Budjonnyj (1883 – 1973) (rysk: Буденный, ibland translittererad t ex till Budennyj, Buddennii, Budenny eller svenskt Semjon Budjonnyj) sovjetisk kavallerist, militär befälhavare, politiker och nära allierad med Stalin. http://en.wikipedia.org/wiki/Semyon_Budyonny

^{xciv} Sid 49. "professor Linderholm": Emanuel Linderholm (1872 – 1937) svensk präst, teolog, kyrkohistoriker (professor i Uppsala) psalmförfattare och en företrädare för liberalteologin (och dessutom nazistsympatisör och medlem i Nysvenska rörelsen) http://sv.wikipedia.org/wiki/Emanuel_Linderholm

^{xcv} Sid 49. "likamligen": misstänker att det borde stå "lekamligen"

^{xcvi} Sid 50. Den s k Rydéniska skolkommissionen, tillsatt i dec 1918, och dominerad av liberaler och socialdemokrater gick i sitt betänkande 1922 på linjen att av bl a sociala skäl helt ersätta det faktiska parallellskolesystemet med sexårig folkskola som grund även för studier vid läroverk. ("enhetsskolesystemet") Debatten kallades lite märkligt för "bottenskolefrågan".

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

1927 antog Riksdagen denna stora skolreform, som bland annat innebar att läroverken öppnades för flickor på samma villkor som pojkar. Folkskola blev allmän bottenskola för den högre undervisningen, oavsett samhällsklass. Realskolan blev 4- eller 5-årig. Högern bekämpade reformen. Med den delades även det svenska gymnasiet upp i latinlinje och reallinje.

Striden om kristendomämnet handlade bl. a. om katekesfrågan. Hittade ett referat från riksdagsdebatten från början av juni 1920 från tidningen "Dalpilen" (texten är avskannad och sedan maskinläst, så jag har korrekturläst och rättat den så gott det gick) (tal. = talaren) (halvägs ner ung. dyker det trevliga ordet "nitälska" upp: som betyder "ivra för, gå upp i, brinna för")

En debatt i Första kammaren.

Vid dechargedebatten i Första kammaren i onsdags berördes även den nya undervisningsplanen för folkskolorna. Hr Ekman från Jönköping (h.) utvecklade de anmärkningar, han reservationsvis framställt i utskottet. Tal. kritiserade särskilt den undanskjutna ställning Luthers lilla katekes skulle få i kristendomsundervisningen. Härigenom blev denna undervisning endast historisk och konfessionslös och förändrade helt och hållet karaktär. Tal. riktade sig även mot sättet för detta ärendes beredande samt mot den minskade tiden för kristendomsundervisningen. Hr Almkvist (l.) höll ett längre anförande till försvar för skolplanen, vilken syntes honom vittna om en sund och riktig uppfattning av skolan såsom grundläggande för medborgerlig och sedlig utveckling. Hr Klefbeck (s.) bestred att genom nedsättningen i timantal för religionsundervisningen själva religionen skulle undergrävas och ansåg, att undervisningsplanen borde hälsas med synnerlig tillfredsställelse. Beträffande lilla katekesens strykande erinrade han om, att under årtionden stora ansträngningar gjorts att med lilla katekesen som grund utarbeta en acceptabel lärobok. Arbetet har totalt misslyckats därför att katekesen icke är lämplig lärobok i folkskolan och måste få till följd barnens avsmak för allt vad kristendom heter. Genom dess inpluggande undanskymmes det väsentliga rörande kristendomen, dess uppkomst, utveckling uppkomst, och Jesu lära. Genom den

åsyftade omläggningen avser man att föra fram till kristendomens källa och till Kristus själv. Klagomålet över den tilltagande förvildningen hos ungdomen innebär i själva verket ett erkännande av den nuvarande kristendomsundervisningens maklöshet. Hr Bergqvist (h.) kunde icke bärga sig för det intrycket, att kristendomsundervisningens ställning i undervisningsplanen blivit ytterligt svag. Visserligen beror ej allt på timantalet, men det måste finnas en gräns även för tidsinskränkningen. Och en rent historisk och konfessionslös undervisning kan ej på något djupare sätt gripa in i barnens liv. I ett avseende är undervisningsplanen bra, i det den åsyftar ökad bibelkännedom. Hr Rogberg (h.) ansåg övergångstiden för kort och möjligheterna till jämkningar alltför små, vilket måste bli betungande för fattiga, avlägsna församlingar. Talaren uttalade därför det önskemålet, att folkskolinspektören i dylika fall måste nitälska med måtta. Hr Lundberg (s.) fann reservanternas angrepp mot undervisningsplanen fullständigt obefogat. Hr C1 a s o n (h.) riktade först några anmärkningar mot detta ärendes form- lösa behandling samt framhöll vidare, att Luthers katekes alltid visat sig vara en förträfflig lärobok och att det var omöjligt att bedriva kristendomsundervisning, liksom all annan undervisning, utan utanläsning. Hr Sandegård (s.) uttalade sin förundran över den brist på förståelse för utvecklingen och tidens stämningar, som alltjämt visas av kyrkans ledande män. Luthers lilla katekes måste betraktas som ett uttryck för Luthers åskådning och uppfattning, icke såsom en kyrkans bekännelseskrift. Hr Bror Petré (l.) kunde väl förstå den oro undervisningsplanen väckt, ehuru han ej delade den. Talaren trodde emellertid, att det skulle vara möjligt att göra en del jämkningar i planen. Beträffande ärendets formella behandling trodde sig talaren kunna uttala, att hr Rydén icke förbisett eller lämnat obeaktat något i saken förekommande ut- låtande. Att departementschefen i saken samrått med personer som voro initierade i ärendet kunde, enligt talarens åsikt, icke anses på något sätt oriktigt. Det ha departementschefer i alla tider gjort. Efter åtskilliga repliker var debatten avslutad. I andra kammaren förekom ingen debatt om den Rydénska skolplanen, emedan högerreservanterna försummade begära ordet i tid, talmansklubban föll och avklippte vidare diskussion. Saken föranledde ett litet efterspel på kvällen, då en av de herrar, som ämnat uppträda, klandrade talmannen för att ha varit för snabb i vändningarna.

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

^{xcvii} Sid 50. "herr Rodhe": kan möjligen vara Edvard Herman Rodhe (1845 – 1932) präst och riksdagspolitiker, biskop i Göteborgs stift

^{xcviii} Sid 52. "förhållas dem" av förhålla (SAOB) underlåta l. vägra att utlämna (ngt), hålla inne, undanhålla; numera (ngt arkaiserande, i skriftspr.) nästan bl. i fråga om orättmätigt undanhållande

^{xcix} Sid 52. "en corps" (SAOB) i korps: efter fr. *en corps* (föga brukat) i uttr. i kår, i samlad trupp, "in corpore". "Vi gingo i korps"

^c Sid 53. "Lord Robert Cecil" (1864 – 1958) engelsk advokat, politiker (konservativ) och diplomat, en av skaparna och försvararna av Nationernas förbund, och blev tilldelad Nobels fredspris 1937.
http://en.wikipedia.org/wiki/Robert_Cecil,_1st_Viscount_Cecil_of_Chelwood

^{ci} Sid 53. "There was a young lady from Riga" Ofta anges den engelske poeten och kritikern William Cosmo Monkhouse (1840 – 1901) som författare av denna kända limerick. Den ursprungliga texten är:

*There was a young lady from Niger
Who smiled as she rode on a tiger
They came back from the ride
With the lady inside
And the smile on the face of the tiger*

^{cii} Sid 53. "malitiöst" äldre stavningsform av det numera vanligare "maliciöst" (SAOB) ondskefull; försmädlig, sarkastisk; spydig

^{ciii} Sid 54. "De flesta limerickar": Jag är uppväxt med engelska som språk som barn, och älskar limerickar; och har fått lov att skriva massor (urdåliga, tyvärr) i skolan. Den engelska Wikipediasidan om limerickar är ett nöje att läsa:

[http://en.wikipedia.org/wiki/Limerick_\(poetry\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Limerick_(poetry))

Ta en liten limerickpaus med Edward Lear (1812 – 1888),

http://en.wikipedia.org/wiki/Edward_Lear den man som

populariserade limericken, i sin "Book of Nonsense":

<http://www.gutenberg.org/files/982/982-h/982-h.htm>

^{civ} Sid 54. "prästhäftet" tycks vara ett av Edvards häften som förkommit, ett "tema" häfte

^{cv} Sid 54. "Mäster Palm": August Teodor Palm (1849 – 1922) svensk socialistisk pionjär och agitator, skraddare till yrket. Förgrundsfigur under den svenska socialdemokratins tidiga år. Fängslades flera gånger, bl a efter att ha hållit ett tal med rubriken: "*Vi hava en usel regering och dåliga representanter i riksdagen som ingenting begripa av arbetarnas och den betrycktes sak*".

http://sv.wikipedia.org/wiki/August_Palm

^{cvi} Sid 54. "Kristiania": benämningen på Oslo mellan 1624 och 1925

^{cvii} Sid 54. Här tar den löpande texten från första delen av april 1921 i memo 30 a slut (med undantag av den fristående samlingen roliga historier som Edvard lagt sist på sidorna 97 - 99, och kan läsas närsomhelst) Fortsättningen på "den tysk – franska röran" från

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

Memorial 29b (skrivet i slutet av april 1921) tar vid på sidan 61, och dit ska ni bläddra nu (ni kommer senare att få bläddra bakåt igen)

^{cvi} Sid 55. Sidan 55 och 56 är fortsättning av texten från sidan 60 (och inte sidan 57 som Edvard skriver) Ordningsföljen för läsning av Memorial 30a: (repetition från fotnot 1):
Först läses det tidigast skriva (från 5:e april 1921): sidan 1 -54
Därefter fortsättningen av "Tysk – franska röran" (som skrivits senare i april) från Memorial 29 b, och som läses i denna ordning:

- 1) sid 61 – 96
- 2) sid 57 – 60
- 3) sid 55 – 56

Fotnoter med "vägskyltar" kommer!

^{cix} Sid 55. "Utrikesministern Simons": Walter Simons (1861 – 1937) tysk jurist och politiker. Han var den tyska fredsdelegationens generalkommissarie vid fredsförhandlingarna i Versailles, och motsatte sig undertecknande av fredsfördraget. Han blev utrikesminister 1920 men avgick 1921 då han inte lyckats få skadeståndskravet i fördraget underställd skiljedom.

http://en.wikipedia.org/wiki/Walter_Simons

^{cx} Sid 55. "Deutsch Tageszeitung": högerextrem tysk dagstidning som utkom från 1894 till cirka 1933. Kommentar från archive.org där några sidor finns digitaliserade: *"their archives destroyed, few copies of this historic newsprint remain in existence. As one of several more extremist viewpoint newspapers published in the capital, this newspaper did have historical significance even though extreme stances at the time were more the norm than the exception. Reputedly the force behind the promulgation of the Dolchstosslegende" (=stab-in-the-back legend"* http://en.wikipedia.org/wiki/Stab-in-the-back_myth)

---

^{cxi} Sid 55. "deputeranden von Lersner": Kurt von Lersner (1883 – 1954) tysk friherre, diplomat och politiker (1918 - 1919 tyska regeringens representant hos stilleståndskommissionen i Spa, juli 1919 till februari 1920 ordförande i tyska fredsdelegationen i Paris, och undertecknare 10 januari 1920 av protokollet om Versaillestraktatens trädande i kraft.) Enligt von Lersners tyska wikipediasida, så har "hans uppträdande", som Edvard talar om, att göra med hans motstånd då de allierade krävde Tyskland på utlämning av ett antal krigsförbrytare, och jag hittade ett citat ur New York Tribune från 5:e februari 1920 om händelsen: (scannad tidningssida, jag har försökt korrigera texten så gott det går):

"Berlin Gets List of 896 War Guilty – names sent directly to German Government When von Lersner Resigns Rather Than Act

BERLIN, Feb. 4 (By The Associated Press). Despite the refusal of Baron Kurt von Lersner, German representative at Paris, to transmit to Berlin the list of Germans whose extradition is demanded by the Allies, the list began to arrive here over the official wire from the French capital at 11 o'clock this morning. The first name ticked off was that of Duke Albrecht of Wurtemberg who is charged with massacres at Namur.

...

Baron von Lersner, it is stated, had received explicit orders to transmit the expected Allied note on extradition demands to his government. He was relieved of his office to-day at his own request.

...

The Entente note was handed von Lersner yesterday, and the German representative, although he had received on Saturday last formal instructions simply to transmit it to the Minister for Foreign Affairs, returned it to Premier Millerand, declaring his conscience would not permit him to be a participant in the surrender of Germans to the Allies. Von Lersner's demand that he be relieved of his office followed.

...

He departed for Berlin tonight.

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

...

Immediately after receiving the list von Lersner addressed the following letter to Premier Millerand:

"Your excellency has transmitted to me a note containing the names of Germans whose extradition is demanded by the Allied powers. In the course of the last three months I have most seriously laid before representatives of the Allied and associated governments, ten times in writing and thirteen times orally, the reasons it was impossible to comply with such a request, no matter what the social rank of the accused persons might be.

"I remind your excellency of my constantly repeated declarations that no German functionary would be disposed to be in any way whatever instrumental in the realization of the demand for their extradition. I should be instrumental in it if I were to forward to the German government the note of your excellency, I therefore send it back herewith.

"I have made it known to my government that I cannot remain in office, and that I shall leave Paris with the next train.

"FREIHERR VON LERSNER"

...

The Allied Council of Ambassadors was called into extraordinary session this morning to discuss the situation created by the resignation of Kurt von Lersner, and the following statement later was issued:

"The list of war criminals having been presented to Baron von Lersner for transmission by him to his government, the president of the German delegation returned the list with an intimation to the president of the conference that he had submitted his resignation to his government and was leaving Paris. The decision the Allies will be communicated direct to the government at Berlin."

cxii Sid 55. "schackerjude": inget trevligt ord den här gången: ur SAOB, under uppslagsordet "roffa": i annan anv.; särsk. i fråga om förnillning l. bedrägeri l. utpressning l. utsugning l. pungslående l. skinnande o. d **AHNFELT** HofvLif 3: 102 (i handl. fr. 1799). En kung rofa sitt eget land! bete sig som en schackerjude mot sitt eget folk!"
Och "SCHACKER-JUDE:[jfr t. schacherjude]jude som sysslar med schackrande; särsk. om jude som ss. kringvandrande försäljare handlar med kramvaror; äv. bildl. Then,

af hwilkens hand min man på borgning tagit, / En skacker Jude war, hwars hierta war beslagit / Med skifwor vtaf guld. **KOLMODIN_QvSp. 1: 541 (1732).**"

cxiii Sid 56. Härifrån ska du kära läsare, läsa vidare i "den tysk – franska röran" i nästa Memorial, häfte 30 b (i fall den finns tillgänglig), och i den läsa vidare på sidan 61.

cxiv Sid 57: De här följande 4 sidorna från "tysk – franska röran" (57, 58, 59 och 60) läses direkt EFTER sidorna 61 - 96, som alltså ska läses först. (Dessa sidor är "den tysk – franska röran" som fortsätter här från hans förra häfte, efter sidan 78 i Memorial 29b)

cxv Sid 57. Sangerhausen: en mycket gammal stad (omnämnd redan 991) med idag c:a 30 000 invånare i förbundslandet Sachsen-Anhalt i centrala Tyskland.

cxvi Sid 57. "sol." en av Edvard ofta använd förkortning, vi tolkar den som "sålunda"

cxvii Sid 58. "konferensen i Hythe": Se sid 89, fotnot clx om konferensen med det namnet som ordnades i orten Lympe i april 1921.

cxviii Sid 58. "förljudande": (SAOB) "enligt vad man hör berättas"

cxix Sid 58. "Mikaels folk" se sid 91 fotnot clviii

cxx Sid 60. Poincaré: Raymond Poincaré (1860 – 1934) fransk konservativ politiker, statsman, Frankrikes president och

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

---

premiärminister i omgångar mellan 1912 -1929.

http://en.wikipedia.org/wiki/Raymond_Poincar%C3%A9

cxxi Sid 60. "föresyn": (SAOB): förebild, föredöme, efterföljansvärt exempel

cxxii Sid 60. "fortsättn. X sid 55)" Den löpande texten fortsätter härifrån på sid 55 i detta häfte.

cxxiii Sid 61. Välkommen kära läsare! Hoppas att du hittat hit från sidan 54 i detta häfte (alt. från häftet Memorial 29b) Nu kan du lugnt läsa "Den tysk-franska röran" - som påbörjades i häfte 29b - ända fram till sid. 96, då du får byta riktning igen – jag återkommer då med fotnot.

cxxiv Lord Robert Cecil: se sid 53 fotnot c

cxxv Sid 62. "inryckta": av "inrycka" (SAOB) ursprungligen militär term (t ex "i samlad trupp marschera in") här (äldre): **2**) införa l. intaga l. insätta l. omnämna l. anföra (ngt i skriftlig framställning, t. ex. protokoll, lag, kontrakt o. d.).

cxxvi Sid 63. "Senator Knox": amerikansk jurist och politiker, Se sid 10 fotnot xxx, som handlar om förslaget ("The Knox-Porter Resolution") om att formellt avsluta Förenta staterna deltagande i kriget.

cxxvii Sid 63. "Lausanne": Stephane Lauzanne (1874 – 1954?) journalist (chefredaktör för Paristidningen "Le Matin"), militär, diplomat

---

cxxviii Sid 63. "Viviani": René Viviani (1863 – 1925) fransk politiker, socialist, konseljpresident 1914 – 1915 (Briands företrädare)

cxxix Sid 63. "Amerikatrip": Vivianis förhandlingsresa i början av april 1921. En skildring ur New York Times 3:e april där Lausanne också dyker upp: <http://query.nytimes.com/mem/archive-free/pdf?res=F30C14FC3C5D14738DDDAD0894DC405B818EF1D3>

cxxx Sid 64. "urgerade": av "urgera" (SAOB) envist l. ihärdigt yrka på l. vidhålla l. hävda (ngt)

cxxxi Sid 65. "ad notam": (NE) *latin, egentligen 'till anteckning', 'till iakttagelse'*, använt i uttrycket *ta något ad notam, ta något (skrivet eller sagt) till efterrettelse, lägga något på minnet.*

cxix Sid 66. "Forum": "Forum. Tidskrift för politik, litteratur och allmänna frågor. Red.: Anton Blanck och Einar Rosenberg." utgiven mellan 1914 – 1923.

cxix Sid 66. Ivar Lagerwall: Ur Svenska Dagbladets Årsbok 1927: *"Ivar Lagerwall, f. 1845. Fil. dr 1869. Verkade som affärsman i olika delar av Europa, på 1880-talet styrelseledamot i Nobelbolaget i Petersburg, sedermera verkställande direktör i rumäniska oljetrusten. Återvänd i början av 1900-talet till Sverige och var en tid vice verkställande direktör i a.-b. Lux samt senare kamrer i Nobelstiftelsen. Har utgivit »Politiskt fritänkeri» och publicerat talrika uppsatser i tidningar och tidskrifter. Död 2 mars."*

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

^{cxxxiv} Sid 66. "Oberschlesien": se sid 41 fotnot lxxxi, "Afgörandet af Oberschlesiens öde"

^{cxxxv} Sid 67. "votum": (som här avser folkomröstningen) ordet härstammar från religionen i antikens Rom: ett votum (plural vota), och betyder ett löfte till gudarna.

^{cxxxvi} Sid 67. Clemenceau: George Clemenceau (1841 – 1929) fransk politiker och konseljpresident (1906 – 1909 och 1917 – 1920) Under fredskonferensen i Paris drev han en hård, traditionellt maktpolitisk, linje och var missnöjd med Versaillesfreden. Han avgick 1920 och efterträddes av Aristide Briand.
http://sv.wikipedia.org/wiki/Georges_Clemenceau

^{cxxxvii} Sid 67. "x": denna fotnot är markerad som fotnot av Edvard i efterskott, vilket är skälet till att texten löper på, på sidan 68.

^{cxxxviii} Sid 67. "Le Petit Parisien": fransk tidning som utgavs mellan 1876 och 1944. Under andra världskriget (chefredaktör då Claude Jeantet) var den Vichyregeringens röst.

^{cxxxix} Sid 68. "Le Journal": fransk dagstidning som utkom 1892 – 1944, med stor spridning tack var sina noveller och allmänna nyhetsmaterial. Den hade ett litet, firsidigt format, och blev "den mest Parisiska och litterära" av alla Paris tidningar.

^{cxl} Sid 68. "Vossische Zeitung": välkänd liberal tysk tidning "Tante Voss" kallad) utgiven i Berlin 1721 – 1934. Hade en ställning liknande

den som "The Times" och "Le Temps" hade i England resp. Frankrike, men förbjöds av naziregimen och ersattes med partiets egen "Völkischer Beobachter".

http://de.wikipedia.org/wiki/Vossische_Zeitung

^{cxli} Sid 70. "Georg Bernhard": (1875 – 1944) tysk, av judisk ursprung, mycket högt ansedd nationalekonom och journalist, redaktör för Vossische Zeitung 1913 – 1930 (chefredaktör efter 1920), senare socialdemokratisk riksdagsman (SPD). Han tvingades att fly från Tyskland 1933. I exil var han chefredaktör för en dagstidning för den tyska oppositionen "Pariser Tageblatt". Han tvingade fly vidare 1940, och dog några år senare i New York.

http://de.wikipedia.org/wiki/Georg_Bernhard

^{cxlii} Sid 70. "Den politiske Kandestöber": Ett lustspel av Ludvig Holberg, hans första, från 1722. Holberg (1684 – 1754) var världsberömd norsk-dansk författare, dramatiker och historiker. Lustspelet handlar om en ofarlig småborgare, till yrket tenngjutare (danska: kandestøber) Titeln blev ett talesätt:
Ur Nordisk Familjebok Ugglesupplagan 13, 1910:
*Kandestöpare= Kannstöpare, den, som utan insikter och sakkännedom gärna vill yttra sin mening om politiska frågor, inbillande sig ega en genomträngande blick i statsaker. Ordet, har äfven fått insteg i tyska språket (kannegiesser).
Också: Kannstöperi, källkborgerligt politiskt snack.*

^{cxliii} Sid 71. "Viviani har hållit ett storslaget tal i Newyorks handelskammare": Jag har hittat en artikel ur New York Tribune från 8 april

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

1921 om denna dag, så varsågod här lite tidsfärg: (jag har korrekturläst texten så gott det gick)

<http://chroniclingamerica.loc.gov/lccn/sn83030214/1921-04-08/ed-1/seq-4/ocr/>

France Doesn't Want Charity, Says Viviani Special Envoy, at Dinner in His Honor, Makes Herrick and Jusserand Chateau Thierry Citizens Says Germany Can Pay

Rene Viviani, formerly Premier of France, and Ambassador Jusserand were guests of honor last night at a banquet given by the American Committee for Devastated France at Delmonico's, Fifth Avenue and Forty fourth Street. Eight hundred men and women attended. Myron T. Herrick, recently reappointed Ambassador to France, presided.

M. Viviani delivered an address similar to that delivered by him earlier in the day before the New York Chamber of Commerce, but there were additions that brought the crowd of diners to their feet with wild cheering. This happened when the distinguished visitor said: "France comes to America not with hands open, asking charity, but with hands closed, supplicating justice."

Viviani presented two scrolls, one to Mr. Herrick and one to M. Jusserand, these documents making the two honor citizens of the village of Chateau-Thierry.

Martin W. Littleton, in addressing the gathering, aroused great enthusiasm when he said:

"It is the opinion of many of us that we should not make a separate peace with Germany any more than we made a separate war with Germany." This occasioned such a demonstration that Mr. Littleton was unable to continue his speech for several minutes, the diners standing and waving napkins and handkerchiefs, while M. Viviani smiled and surveyed the spectacle.

"If we have not agreed to define the provocations which will unite us with you in any war," pursued Mr. Littleton, addressing M. Viviani direct, "do not doubt that the memory of more than a hundred years, at last sanctified by the deathless valor of our mingled dead, will sweep through the hearts of our countrymen at the first sound of another invading horde of Huns."

French claims for reparations from Germany were defended by M. Viviani in an

impassioned address before the New York Chamber of Commerce, following a luncheon there shortly after the French Envoy Extraordinary arrived from Washington. His remarks were translated by Marcel Knecht.

"Germany has contracted debts," he declared. "She shall and will pay them. This problem interests the whole world, because peace, which is so desirable among men, will only flourish anew when the economic balance, which brings forth moral balance, shall be reestablished."

The ex-Premier of France recalled that the destruction of France was the aim of the German hordes. Not military operations, not violent offensives, but a cold determination to ruin France economically inspired many of the acts of the invaders, he said. Approximately 9,500,000 acres of French soil must be rehabilitated, he said, in recounting the devastation wrought by the German armies.

Referring to Germany's claim that she is being taxed beyond her capacity to pay, M. Viviani declared: "Some have said that the claim of France was exaggerated. It is a lie. The French experts have, since the treaty, lowered their claim and reduced their right. France has abandoned more than one-third of what she had the right to ask for, and a very long delay is conceded to Germany."

"In 1871, for a war which lasted six months, France paid 5,000,000,000 of francs, which did not include one cent for reparation, as that war, like this one, had been fought on French soil."

"If, instead of having been the victors, we had been the vanquished we should have found no magnanimity. Nevertheless the Allies and ourselves do not insist on receiving one cent for the war expenses, which amount to a thousand billion francs and which Germany is unable to pay. We only claim that the military pensions to our widows and to our mutilated men, as well as the reparations of the occupied departments, should be paid in kind, or in cash by Germany."

"Everyone knows that Germany can pay in kind, but has never presented any serious offer. It is just this reparation that France cannot obtain, under the pretext that the sums are too high. If the world wishes to be the unmoved spectator of this scandal, if those who have fought for right are capable of losing interest for right itself, France still would be willing to face her own destinies."

"France invites other nations to take into consideration that, after being forced to concentrate her efforts on herself and reestablish alone her balance, she would not be the only nation badly hurt from the moral and economical crisis. The whole world would suffer through that situation."

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

"The United States already has understood that situation, and in the energetic note recently delivered by the American government to Germany, she showed, as everybody expected, that she would not desert the cause of justice after so nobly having sacrificed for it."

M. Viviani and Dr. Knecht departed from the chamber before their motorcycle police escort had finished dining. They climbed into their sedan, while policemen held at a distance several thousand clerks, stenographers and messengers. The chauffeur started his engine. The police, thinking they were leaving, ceased their efforts to hold the crowd in check. Just then Dr. Knecht, discovering the motorcycle guard was not there, told the chauffeur to wait.

In a moment the automobile was engulfed by the curious. Messengers pressed their noses against the glass sides of the car and gazed intently at the inmates as though they were looking into an aquarium. The Frenchmen were visibly disturbed by this attention and just as visibly relieved when a thick-waisted police sergeant scattered the besiegers.

Then the motorcycle guard appeared and the party drove to the Vanderbilt Hotel for a brief rest before the ceremonies at the City Hall. There the envoy was presented to Mayor Hylan. In an address of welcome the Mayor said:

"America can never be indifferent to the fate of the nation which helped sustain her tottering steps from Lexington to Yorktown, and may be depended upon to do everything that is right and reasonable and legitimate."

In his reply M. Viviani said: "We of France consider that you paid your debt one hundred times over when you sent your men over to us."

^{cxliv} Sid 73. "förbunds-president Motta": Giuseppe Motta (1871 – 1940) schweizisk politiker (kristdemokrat) Schweizisk Bundespresident i fem omgångar, 1915, 1920, 1927, 1932 och 1937 och och president av Nationernas Förbund 1924 – 1925.
http://en.wikipedia.org/wiki/Giuseppe_Motta

^{cxlv} Ännu en släng till "Moses": Edwards öknamn på sin antisemitiska bekant, Mauritz Rydgren

^{cxlvi} Sid 74. "presidenten Hardings budskap vid kongressens öppnande i dag" Öppningen skedde den 12:e april. Talet refererat i en australiensk tidning "The West Australian" några dagar senare (rättad en aning): <http://trove.nla.gov.au/ndp/del/article/27961373>

AMERICA. OPENING OF CONGRESS. PRESIDENT HARDING'S ADDRESS. LEAGUE OF NATIONS REJECTED.

Washington, April 12. President Harding in his address to the Congress to-day, urged the immediate adoption of a resolution declaring peace with Germany, but not hampering the collection of reparations and the restoration of devastated Europe. A separate peace would be inadequate, and it would be wiser to accept a confirmation of America's rights under the existing Treaty of Peace if satisfactory reservations and modifications would secure for her freedom from inadvisable commitments. The United States would take no part in the existing League of Nations, but would join heartily an association to promote peace.

The President urged the immediate enactment of an emergency tariff measure, declaring that American agriculture was menaced at present. The emergency tariff should be followed by a more mature revision of the tariff, based on a policy of protection which would resist selfishness. America was ready to co-operate with other nations in an approximate disarmament, but prudence forbade her to disarm alone

AN ENFORCING AGENCY.

In announcing the American Government's rejection of the League of Nations, President Harding said:--"It is only fair to tell the world generally, and our associates in the war particularly, that the Covenant of the League of Nations can have no sanction by us. We recognise no super-authority. Manifestly the League's highest purpose has been defeated by the linking of it with the Peace Treaty, making it an enforcing agency of the victors. An international association for permanent peace must be conceived solely as an instrument of justice, unassociated with yesterday's passions

Talets originaltext: <http://www.britannica.com/presidents/article-9116882>

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

cxlvii Sid 75. "förbundsregeringen" avser regeringen i Schweiz (som var och är en förbundsrepublik)

cxlviii Sid. 75. "La Tribune": Tribune de Genève (smeknamn "La Julie") schweizisk franskspråkig dagstidning, grundad 1879, Den utkommer fortfarande idag, även online förstås, så ni fransktalande kan ta en nyhetspaus: <http://www.tdg.ch/>

cxlix Sid 77. "Marskalk Foch": Ferdinand Foch (1851 – 1929) fransk krigshjälte; general, generalstabschef 1917, marskalk (den högsta militära utmärkelse man kan få i Frankrike) av Frankrike 1918, överbefälhavare för samtliga allierade styrkor april 1918, ledde motoffensiven i juli som resulterade i förhandlingar om vapenstillestånd. Han blev ordförande i vapenstilleståndskommissionen och motsatte sig under fredsförhandlingarna alla lättnader för Tyskland.
http://en.wikipedia.org/wiki/Ferdinand_Foch

cl Sid 78. "general Weygand": Maxime Weygand (1867 – 1965) fransk general, stabschef hos general Foch under Första världskriget, under Andra världskriget Frankrikes överbefälhavare till vapenstilleståndet 22 juni 1940. Han hade höga poster i Vichyfrankrike, men föll i onåd och arresterades av SS. Efter krigsslutet blev han åtalad för förräderi i Frankrike men frikändes.

cli Sid 78. "Förre krigsministern Andréé Lefevre": André Lefèvre (1896 – 1929) fransk politiker, krigsminister under socialisten Alexandre Millerand och den oberoende George Leygues 1920, därefter vicetalman i nationalförsamlingen. Stilig mustasch- och

getskägg- ("goatee") beprydd karl: foto <http://prints.ensemble.com/0/500/andre-lefevre.jpg>

clii Sid 78. "Ludendorff": Erich Ludendorff 1865 – 1937) tysk general och nationalistisk politiker. Han flydde till Sverige efter Tysklands kapitulation, nedteckade sina krigsminnen här, som översattes av Sven Hedin, men tvingades lämna Sverige 1919. Tillsammans med Hitler försökte han genomföra statskuppen i München 1923, men på trettioalet vände sig Ludendorff emot Hitler.
http://sv.wikipedia.org/wiki/Erich_Ludendorff

cliii Sid 78. "orgeschtrupperna": "Organisation Escherich" (oftast förkortad till "Orgesch"): denna var skyddskåren i Bayern 1919 – 1920, vars skapare och befälhavare var George Escherich (1870 – 1941, tysk skogstjänsteman och nationalistisk politiker) som var en paramilitär antikommunistisk och antisemitisk grupp. Kåren avväpnades 1920 av de allierade i samband med deras motarbetande av de talrika privatkårer som dök upp i Tyskland efter vapenvilan.

cliv Sid 79. "Scheidemann": Philipp Scheidemann (1865 – 1939) tysk journalist och socialdemokratisk politiker: Weimarrepublikens första rikskansler under några månader i början av 1919 efter att han utropat den tyska republiken 18 november 1918: han var orolig för risken för revolution i Berlin.
http://en.wikipedia.org/wiki/Philipp_Scheidemann

clv Sid 80. "ha här verserats rykten": äldre uttryck: "har spridits rykten".

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

clvi Sid 81. "sin kolgrufsteik" se sid 12 fotnot xxxv och framåt.

clvii Sid 82. "Taschenbuch der Kriegsflotten": En årsbok med statistik om världens militära sjöfart, utgiven sedan 1900:

http://de.wikipedia.org/wiki/Weyers_Flottentaschenbuch

och som utges fortfarande, nu under titeln "Weyers Flottentaschenbuch" ("Världens krigsfartyg"). Den kan beställas för den som så önskar, från Bernard & Graefe Verlag i Bonn (68:e upplagan 2012/2014 € 72.-):

http://www.monch.com/mpg/index.php?option=com_content&view=article&id=61:bernard-a-graefe-books&catid=17:bag&Itemid=44

clviii Sid 83, "Den som Herren gifver ämbetet gifver han ock förmågan": Är ute och spekulerar här: ett "oäkta", skruvat bibelcitат... och vad menar han med bibelns dalkarlar? Kan det ha med detta äldre skämt/sägen att göra? "Det var en präst och en dalkarl, som höll på tags med varandra i bibeln. Dalkarlen var nog hemma i skriften, men prästen var värre. Säger så dalkarlen. "Nog kan jag också bevisa vad som helst om jag får göra som du - ta en bit här och en bit där och sköta ihop." - "Nå, låt höra!" sade prästen. "Jo, säger dalkarlen, "det står på ett ställe, att han gick bort och hängde sig, och på ett annat ställe, gack du och gör sammaledes." Det tyckte han skulle vara nånting för prästen att efterleva."

Ur Läns museet Västernorrlands arkiv. Bok/Häfte:III 1915. Uppteckningsnr: 699

<http://www.murberget.se/upptack/minnespost.aspx?regnr=4553>

clix Sid 83. "Memel": Det tyska namnet på nuvarande Klaipedia i Litauen - som tillhörde Sverige mellan 1629 – 1635, erövrat av Gustaf II Adolf - annars tyskt/preussiskt från 1300-talet, fram till Versaillesfreden då den intogs av Litauen. Hitlertyskland tog tillbaka

staden 1939. 1945 intogs den av Sovjetunionen, och 1990 blev den en del av det nu åter självständiga Litauen.

clx Sid 12. "Kiantsjau": svenska: Kiantsjau; tyska: Kiautschou; kinesiska: Jiaozhou.

Ur "Läsning för svenska folket 1914" (digitaliserad av Runeberg.org) "I Kina har Tyskland förskaffat sig Kiantsjau, som är en port till hela nordöstra Kina samt eger bekväma förbindelser både utåt hafvet och inåt land. Dess närmaste land är Sjantung, som har mer folk än Preussen och mycket stenkolsrika trakter. Här är tydligen en för handel, industri och politiskt inflytande mycket viktig punkt".

Tyskland ockuperade området (en bukt på Kinas västkust, väster om staden Quigdao kust) 1897, då kejsaren i Peking arrenderade formellt ut området till Tyskland. Vid krigsutbrottet 1914 upphävdes arrendet av kinesiska regeringen. Samtidigt förklarade Japan krig mot Tyskland och ockuperade området 1914 – 1922. Efter freden i Versailles förväntade sig Kina att återfå Jiaozhou, men traktatet gav alla Tysklands stillahavsterritorier norr om ekvatorn till Japan, vilket orsakade stora protester från Kina.

http://en.wikipedia.org/wiki/Jiaozhou_Bay

clxi Sid 83. "internationella arbetsbyrå": International Labour Organisation, ILO; bildades 1919 med syftet att samla regeringar, arbetsgivare och fackföreningar i ett gemensamt arbete för social rättvisa och bättre levnadsförhållanden i alla länder, utan vilka man ansåg fred inte var möjligt på sikt. Numera är ILO en del av Förenta nationerna, har 175 medlemmar och säte i Genève Det är en trepartsorganisation där representanter för arbetstagare och arbetsgivare deltar i arbetet på lika villkor med regeringarnas

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

representanter. 1969 firade man femtioårsjubileum och hedrades med Nobels fredspris. Här är ILOs hemsida: länken går direkt till sidan med organisationens sammanfattning av sin historia (där man en bit ner nämner de politiska komplikationerna 1921):

<http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/history/lang--en/index.htm>

clxii Sid 84. "storindustrimannen Solway": Ernest Solvay (1938 – 1922), belgisk kemist, företagare, uppfinnare (ammoniak-soda processen – en kemisk process för framställning av natriumkarbonat i industriell skala; en illustration bara så ni vet hur det går till: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Solvay_Process.PNG), en mycket högt respekterad man i Belgien. http://sv.wikipedia.org/wiki/Ernest_Solvay

clxiii Sid 85. Adolf Lasson: (1832 – 1917) tysk akademiker och filosof av judisk härkomst. Starkt påverkad av Hegelianism. Övergick till kristendom och ändrade sitt efternamn från Lazarussohn till Lasson. http://en.wikipedia.org/wiki/Adolf_Lasson

clxiv Sid 85. "Echo de Paris": L'Écho de Paris, dagstidning i Paris 1884 – 1944, från början konservativ och nationalistisk men närmade sig senare franska socialistpartiet. Här kan man testa ett digitaliserat nummer från ungefär då Edvard skriver: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k810325c> 55 årgångar av tidningen finns digitaliserat (genom Frankrikes Bibliothèque Nationale, som har en fantastisk samling av miljontals andra digitaliserade historiska franska dokument, böcker, manuskript m.m. och finns på <http://gallica.bnf.fr/?lang=FR>)

clxv Sid 89. Lympne: också kallad Port Lympne, en by i sydöstra England, högst uppe på klipporna vid kusten i Kent, strax intill den större orten Hythe. Här en videofilm med mötet i Lympne mellan brittiske Lloyd George och och franske Millerand vid konferensen där 1920.

http://www.archif.com/index.php?id=5145&tx_bddbflvvideogallery_pi1%5Bvideo%5D=26

Ytterligare en video från 1920 där Marskalk Foch förekommer: <http://www.britishpathe.com/video/no-british-troops-for-poland-aka-no-troops-for-pol/query/lympne>

Konferensen Edvard syftar på hölls året senare, den 23 och 24 1921, New York Times rapporterar:

<http://www.britishpathe.com/video/no-british-troops-for-poland-aka-no-troops-for-pol/query/lympne>

clxvi Sid 89. "Trascapatrullo i Frihetsbröderna": Trascapatrullo är karbinjärskaptenen i Offenbachs gladlynta operett "Frihetsbröderna"/"Le Briands", som tillsammans med sina karbinjärer alltid kommer för sent. Operetten hade premiär 1869, och sattes upp i Stockholm 1870 och ett antal gånger därefter. Den svenska översättningen gjordes av Ernst Wallmark som inspirerat nog döpte om originalets kapten "Falsacappa" till "Trascapatrullo". Ett litet musikaliskt mellanspel var förstuds självklart här: men jag kunde inte hitta någon inspelning från operetten på Youtube, så vi får nöja oss med librettot och notsamling, och sjunga och traska patrull själva!

<http://planetbeagle.com/savoynet/The%20Brigands%20%28Gilbert%20translation%29.pdf>

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

clxvii Sid 91. "Mikaels folk": Ärkeängeln Mikael, som dyrkades redan under förkristen tid som beskyddare av Guds folk, särskilt vid yttersta domen. Han är ledaren av Guds armé när helvetes styrkor besegras, och därmed krigarnas beskyddare. (de sistnämnda kan möjligen vara det "Guds folk" som Edvard avser)

Liten trudelutt-paus! med ärkeängeln i huvudrollen: den klassiska "spiritual" från amerikanska inbördeskriget "Michael row the boat ashore" med Pete Seeger och en generad australiensisk publik 1963, och Mikael i en av sina roller som människornas ledsagare till dödsriket. <https://www.youtube.com/watch?v=5gce7DDH-F0>

clxviii Sid 92. "Lokalanzeiger": Berliner Lokalanzeiger, en av Berlins viktigaste dagstidningar, som utgavs 1883 – 1945. Gled politiskt allt längre till höger, och förbjuds av de allierade vid krigsslutet 1945. http://de.wikipedia.org/wiki/Berliner_Lokal-Anzeiger

clxix Sid 92. "Helferich": Karl Helferich (1872 – 1924) tysk politiker, ekonom, finansminister 1916 – 1917. Sades vara ansvarig för att ha finansierat utgifterna för Första världskriget genom lån och inte via skatter (han var så säker på Tysklands seger och möjligheten att utskräva skadestånd av motståndarna). Han var en viktig kugge i utvecklandet av strukturen av den nya valutan Rentenmark vid hyperinflationen i Tyskland 1923. http://en.wikipedia.org/wiki/Karl_Helfferich

clxx Sid 92. "fait accompli": från franska, "fullbordat faktum", och det visste ni förstås redan men jag tycker man ska ta alla chanser till ett musikaliskt mellanspel: Benny Anderssons Orkester spelar "Fait

accompli" i Allsång på Skansen 2007.

<http://www.youtube.com/watch?v=2g20puCZ16s>

clxxi Sid 92. "besannar sig": (SAOB) besanna sig: numera föga brukat: bekräfta, bevisa, styrka sanningen

clxxii Sid 92. "Deutsch Zeitung" bör vara Deutsche Allgemeine Zeitung – DAZ (från början Norddeutsche Allgemeine Zeitung) som gav ut 1861 – 1945. Blev ganska snabbt tyska pressens konservativa flaggskepp ("Bismarcks Hauspostille" kallad) DAZ närmade sig senare alltmer antidemokratiska högerkretsar.

http://de.wikipedia.org/wiki/Deutsche_Allgemeine_Zeitung

clxxiii Sid 93. Fehrenbach: Constantin Fehrenbach (1852 – 1926) tysk jurist, katolsk politiker (Centrumpartiet) och Tysklands rikskansler 1920 – 1921. Hans regering avgick 1921 i protest mot krigsskadeståndet som Tysklands skulle tvingas betala.

http://de.wikipedia.org/wiki/Constantin_Fehrenbach

clxxiv Sid 93. "Rote Fahne" tysk vänsterdagstidning gavs ut 1918 – 1945, grundad av Karl Liebknecht och Rosa Luxemburg, och blev tyska kommunistpartiets språkrör. Förbjöds 1933 och distribuerades under nazismen av underjordiska grupper. Flera vänstergrupper har försökt sedan 70-talet väcka Der Rote Fahne till liv igen, och minst två internettidningar med detta namn ges ut idag.

http://de.wikipedia.org/wiki/Die_Rote_Fahne Ett antal nummer finns digitaliserade här: <http://zefys.staatsbibliothek-berlin.de/list/title/zdb/24352111/> (klicka på datum och sedan på bilden av omslaget)

Edvard Faustmans dagbok nr 30 a

---

clxxv Sid 94. Le Temps: En av Frankrikes viktigaste dagstidningar, som utgavs i Paris 1861 – 1942.

[http://en.wikipedia.org/wiki/Le_Temps_\(Paris\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Le_Temps_(Paris)) Och i Gallica / Bibliothèque nationale finns alla 82 årgångar digitaliserade:
<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/cb34431794k/date>

clxxvi Sid 95 "auspicer" använt här i SAOBs definition tre: *bildl. i pl.: (en högtstående) ledning; hägn, beskydd; i uttr. under (ngns) auspicer*

clxxvii Sid 95. "Berliner Tageblatt": tysk tidning som utgavs i Berlin 1872 – 1939, en av sin tids viktigaste liberala tidningar; tvingades av de nazistiska myndigheterna att lägga ner.

http://de.wikipedia.org/wiki/Berliner_Tageblatt

clxxviii Sid 95. "förljudes": (SAOL) förljudas: det ryktas, det sägs

clxxix Sid 96. "demarche": (NE): *démarche [dema´r./] (franska, 'åtgärd'), demarsch, skriftlig eller muntlig framställning från en regering till en annan regering, med förslag eller anmodan om att företa en viss åtgärd eller att inskrida på ett visst sätt.*

clxxx Sid 96. Då är det dags att bläddra bakåt och läsa sidorna 57 – 60. (Läsaren kan passa på och läsa de följande, sista sidorna i memo 30 a, de är helt fristående och kan läsas när som helst.)

clxxxi Sid 97. Sidorna 97 -99 är helt fristående och kan läsas när som helst, varför inte nu, om ni ändå är här efter att ha läst sidan 96.

---

clxxxii Sid 99. "sparlakansläxor": kommer av ordet sparlakan, som är ett slags sängomhänge. Sparlakansläxa är ett uttryck, känt sedan 1700-talet, för den uppläxning en hustru kan ge sin man bakom "fördragna gardiner"